

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
ОДЕЉЕЊЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
Посл. бр. К-По₂ 18/2011

ТРАНСКРИПТ АУДИО ЗАПИСА

Са главног претреса од 06.септембра 2012. године

Констатује се да су присутни:

-заменик тужиоца за ратне злочине Миољуб Виторовић,

-браниоци Стојиљковић, Бошковић, Недић, Миловић, Петровић, Ђорђевић, из канцеларије, односно за Бојана Ресавца, Крстић, Радуловић, Марија и Илија, за Константиновића Дејан Недић.

-оптужени Меммиши Агуш, Хајдари Фатон, Хајдари Самет, Нухију Шемси, Хајдари Ферат и Садике Селимон и

-преводиоци Еда Радоман-Перковић и Гани Морина.

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

Да се претрес одржи.

НАСТАВАК ИЗНОШЕЊА ЗАВРШНИХ РЕЧИ

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Тужилац је јуче завршио. Не чујете? Сада ћемо то да решимо. Да ли функционише превод? Чујете ли или не? Добро, је, дакле, тужилац је јуче завршио са изношењем завршних речи. Сада настављамо, тако што идемо по овом редоследу из оптужнице за првооптуженог Ајдари Фазлију, адвокат Марко Миловић.

Бранилац опт.Ајдари Фазлије адв.МАРКО МИЛОВИЋ

АДВ. МАРКО МИЛОВИЋ:

У току досадашњег поступка није утврђено на поуздан начин или боље рећи, нема доказа да је Ајдари Фазлија извршио кривично дело које му се оптужницом Тужилаштва за ратне злочине ставља на терет.

Полазећи хронолошки по тачкама оптужнице, можемо констатовати да нису доказани наводи из оптужнице, па почев у ставу првом, према којем је постојао претходни договор Ајдари Фазлије, Алију Реџепа и Шаћир Шаћирија, као старешина из састава Оперативног центра ОВК за Гњилане, да су фактички командовали наведеном јединицом ОВК почетком јуна 1999. године, па да су доносили одлуке, а зазим све до краја 1999. године, издавали и непосредна наређења да се припадници ове оружане јединице у мањим или већим групама распореде на овом подручју и да на основу њихових наређења, врше радње мучења, силовања, убиства, телесна повређивања, пљачкања имовине становништва, цивила српске и неалбанске националности, где год их пронађу, као и њима лојалне Албанце. Ниједан доказ до сада не потврђује да је постојао договор између њих тројице. Постоји само посредно сазнање од „Божура-50“

да су они нешто наводно договарали и од окривљених који су дали исказ у полицијском поступку, да тако кажем, односно у исказу у полицији. О кредибилитету сведока „Божура-50“ већ је доста било речи, па не бих се посебно освртао на то.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Сачекајте, седите. Да само из режије нешто, извините, сада јављају из режије да нешто није у реду. Режија јавља да наставимо, извините што сам Вас прекинула због ових техничких ствари. Може адвокат да настави.

АДВ. МАРКО МИЛОВИЋ: Као што је Вама свима познато, у овом поступку саслушан је велики број сведока. Та лица су била у Гњилану и околини, живела тамо и углавном су биле жртве силовања, физичког и психичког малтретирања, мучења, телесног повређивања, противзаконитог затварања, пљачкања и тако даље. И сведоци чији су најближи убијани или се воде као нестали или су били жртве на већ описани начин. Нико или скоро нико од тих лица није поменуо Ајдари Фазлију. На моје питање, као његовог браниоца, које сам постављао сведоцима, ту пре свега мислим на сведочења у истражним радњама, да ли им је познато име Ајдари Фазлије, скоро су сви рекли да нису чули за њега. На моје питање, да ли им је познато лице по надимку „Фаза“, као што је управо био надимак Ајдари Фазлије, такође су сви дали углавном исти одговор – не познају га, нису чули за њега, не знају како изгледа и тако даље. При предочавању фотографија које се налазе у списима предмета, лицима која су сведочили, скоро нико није препознао фотографије на којој се налази Ајдари Фазлија. Напомињем да се ради о десетинама саслушаних сведока. Као илустрација ових тврдњи, може да послужи исказ који је овде дат од стране једног од последње саслушаних сведока, реч је о сведоку [REDACTED], који је управо овде пред Вама сведочио пре три месеца, тачније 07.06.2012. године и који је према сопственом казивању био затворен у интернату у Гњилану. На моје питање као браниоца, да ли је чуо за Ајдари Фазлију или лице по надимку „Фаза“, одговорио је одречно. Да ли је потребан неки коментар на све ово? Напомињем да је било још сведока који су дали идентичан или слични исказ. Чудно је, боље рећи, нелогично и неживотно да лице које се према наводима из оптужнице, мислим наравно на Ајдари Фазлију, словило за једног од старешина Оперативног центра Ослободилачке Војске Косова за Гњилане и који је, самим тим, фактички и командовао јединицом ОВК, у периоду од почетка јуна до децембра месеца 1999. године, да нико илскоро нико није чуо за њега, да га не зна ни по имену, ни по надимку, нити да му је уопште познато како то лице изгледа. Парадоксално је с једне стране да имате наводно старешину ОВК за Гњилане, чија је јединица смештена у интернат средњешколског дома у Гњилану, а с друге стране, имате жртве које су мучене у том интернату и који немају појма ко је Ајдари Фазлија. Произилази да нико од припадника ОВК у том интернату није ни помињао његово име пред жртвама, нити да се он појављивао пред њима. Са становишта одбране, ово је заиста јако чудно.

Ово нарочито истичемо јер се ради о Гњилану, месту које има неколико хиљада становника са околином. У тако малим местима, као што је познато, сви се знају или се бар познају из виђења или знају једни за друге, по именима и надимцима, као што се углавном знају или познају и са становницима суседних места. У конкретном случају, та места су Прешево, Бујановац, Витина, Урошевац и тако даље. Па просто звучи невероватно да у тако малом месту као што је Гњилане, нико не зна за оптуженог Ајдари Фазлију, а радило се о једном од команданата ОВК за Гњилане, како се, то у оптужници наводи. Обзиром да се ради о периоду бомбардовања Савезне Републике Југославије и непосредно након бомбардовања, значило би да се ради обзиром на ратне околности и околности непосредно након ратних дејстава, о човеку који је био међу

главнима у Гњилану. Наравно, ту не мислим на исказ сведока-сарадника „Божура-50“ чије је сведочење у досадашњем поступку у целости било компромитовано, па на такво сведочење не треба трошити речи. Уосталом, мислим да ће о сведочењу „Божура-50“ сасвим извесно много више и детаљније говорити овде присутне колеге, чији су браћеници присутни.

Истине ради, у току саслушања сведока, била су и два сведока која су поменула Ајдари Фазлију. Реч је о [REDACTED] али другом [REDACTED], не овом којег сам малопре поменуо и [REDACTED]. Њих је и тужилац јуче поменуо када је говорио о Ајдари Фазлији, да су ти сведоци помињали управо њега. Уз уважавање ових сведока и њихових мука које су прошли у време док су били заробљени, можемо констатовати да се у делу који се односи на Ајдари Фазлију, ти искази површни, конфузни и неразумљиви. Осврнућемо се само делимично на њих. Имамо исказ [REDACTED], значи помињем ова два исказа који једини од сведока који су помињали Ајдари Фазлију, [REDACTED] је дао исказ пред истражним судијом 16.03.2011. године. На моје питање, „да ли сте у то неко време чули можда за име „Фаза“, значи не име „Фаза“ него надимак „Фаза“, сведок [REDACTED] одговара: „Чуо сам ја доста, знаш, има и неки споменици што су их звали, погинули мештани, али мислим, контакт нисам видео, чуо сам, да“. На моје питање „за тај надимак?“, сведок одговара: „Да“. На треће питање које сам му у том саслушавању поставио, „да ли можете да се сетите у ком смислу сте чули за тај надимак“, сведок одговара: „Па као херој да је био, као добар командант, тако нешто се причало а нисам видео лично“. На исказу овог сведока мислим да је сувишно било шта да се може полемисати, нити доносити било каква одлука. Значи посредно од посредног сазнања апсолутно не умањујући значај сведока, али његова сазнања су у вези Ајдари Фазлије скоро никаква. Имамо и исказ сведока [REDACTED] који каже, 14. априла 2011. године, дао је исказ, на питање истражног судије, да ли познаје Ајдари Фазлију, одговара: „Ајдари Фазлију значи мало га више познајем, тако да“, то је његов одговор. „Њега познајем“, на ново питање одакле га познаје, сведок одговара: „Њега познајем пошто сам га виђао сваки дан, тако смо се познавали, хајде да кажем, као добри другови, виђали смо се сваки дан и тако“, значи говори о другарству [REDACTED] о свом другарству са Ајдари Фазлијом.

Потом, тај исти сведок говори да је Ајдари Фазлију видео у просторији где су били пет УЧК војника у самом интернату и да га он наводно није тукао, него су га тукли други војници, али када је он долазио у тај, код њега у просторију, да су тада престали да га туку. Међутим, конфузност која постоји код овог сведока, односно једна тотална неразумљивост, се огледају у следећем: када га је судија питао [REDACTED] ово се не односи конкретно на Ајдари Фазлију, али говори се о сведоку који уопште није био или упућен или уопште није повезивао имена лица и догађаје, „а сада да Вас питам, како Ви знате тог човека, уопште, како сте знали да тај један лик у соби је Шефхет Муслију“, ово само узимам као пример, колико је исказ сведока [REDACTED] конфузан и противречан.

Дакле, „е сада Вас ја питам, да ли знате тог човека уопште, како сте знали да се тај један лик у тој соби је Шефхет Муслију“, сведок [REDACTED] одговара: „Не знам га по имену, иначе сам га по лику, иначе сам га знао по лику овако“. Истражни судија поставља поново питање, „ја Вас питам за Шефхет Муслију, рекли сте да Вам је познато то име, сада сте рекли, накнадно, да ли Вам је познато то име или Вам није познато?“. „Име ји није познато“. „Добро, онда о коме Ви причате сада када кажете да је био у тој соби?“, сведок одговара: „Не знам“. Очигледно да сведок се том приликом није уопште, није свестан ни где се налазио, ни где је био. Питање је шта је од свега тога тачно, где је био, шта је радио и ко је од припадника ОВК био са њим. Конфузност

се наставља и даље, када га је судија поново питао за Ајдари Фазлију, „како се зове“, а он одговара: „Ја мислим да се звао, ја сам записао, знам Фазлију да се презива“. Пошто је сведок био тотално недоречен, као што сам више пута поновио, судија га је питао поново, „да ли знате можда ко је Ајдари Фазлија звани „Фаза“, то је већ трећи пут да се враћамо на њега“, сведок [REDACTED] одговара питањем: „Ајдари Фазлија“, „да“, сведок: „не могу сада“, „не сећате се тог имена“, „не, он није власник те продавнице о ком сте у почетку говорили. Сведок одговара: „он је држао, ја не мислим да је његов држао продавницу“, „чији“, „отац од Фазлије, значи Ајдари Фазлија није друг о коме сте Ви причали на почетку овог интервјуа“, сведок, „друг од“, „па Ваш тај о коме сте причали на почетку“, „добро, познавао сам га, али нисмо били тако блиски“. Погледајте разлику само у самом исказу сведока [REDACTED], који на почетку свог исказа уз бројне противречности каже, да се виђао са њим сваки дан, да су се познавали, да кажем, били добри другови, виђали се сваки дан и тако, да би после тога рекао, на страни 19 транскрипта, да се уопште не сећа ко је Ајдари Фазлија, да га не познаје. То је буквално значи било у року од мање од 15 минута, да он два тотално опречна, две опречне изјаве даје. На питање суда, „па добро, како се зове тај“, „ја се стварно извињавам, али имам у позиву тачно како се зове, Ајдари Фазлија, мислим да се зове“. Он сада више не зна, то је трећа варијација, он сада и не зна да се он зове Ајдаро Фазлија, он је то сазнао из позива који је добио приликом доласка у суд, на позиву пише против Ајдарио Фазлије и др., значи он није ни знао да се лице зове Ајдари Фазлија. И још једну ћу имати констатацију на питање управо овде присутног колеге Бојана Ресавца, „да ли је у овим албумима видео слику Фазлије званог „Фаза“, сведок одговара: „Не“.

На таквом исказу, апсолутно се не може ниједан једини закључак извући о било чему, поготову не за Ајдари Фазлију.

Одбрана Ајдари Фазлије се неће освртати на исказе појединих оптужених, који су дали исказе у полицији у децембру месецу 2008. године, о томе како су давани ти искази и под којим условима, они су се детаљно изјаснили у више наврата овде, пред судом. Стога ти искази о којима говори о наводној улози Ајдари Фазлије, у означеном периоду у оптужници, не могу бити валидни, нити би требали да буду од утицаја приликом доношења пресуде.

Овде су када су помињали име Ајдари Фазлију, били јасни и недвосмислени и ни на једно питање нису се збунили када су говорили о његовој улози, односно да нису имали никакве везе са њим, нити да им је он био икакав командант.

У прилог томе да оптужница у погледу Ајдари Фазлије нема довољно доказа, да је био то што му се ставља на терет, односно да је обављао функцију као командант ОВК за Гњилане, да је био старешина Оперативног центра ОВК за Гњилане, говори следећи податак – у мају ове године, овом суду је стигао допис из Канцеларије Специјалног тужилаштва Косова, у овереном преводу, на тражење председника већа, судије Снежане Николић-Гаротић. У том допису са потписом тужиоца Специјалног тужилаштва Косова, Мауриција Салуистра су достављени подаци за више лица која су обухваћена оптужницом, међу којима и за Ајдари Фазлију. Осим најосновнијих личних података за њега, место рођења, датум рођења, пребивалиште, наводи се у рубрици и чин, чин који је наведен, ма како то звучало необично, је артиљерија, тако бар пише. Има шта се под тим подразумевало. Дакле, не помиње се никакав чин у војничком смислу, да ли је био пуковник, мајор, капетан, водник, него само се помиње артиљерија, нити се помиње његова икаква функција у време бомбардовања Савезне Републике Југославије и непосредно након тога. Ово напомињемо и из разлога што је на другом месту наведено лице Алија Реџеп са осталим подацима такође, али где је

наведено да је исти био командант ескадрона у истој рубрици где се за Ајдари Фазлију каже да је био артиљерија. Даље, на трећем месту се наводи Шаћир Шаћири, са основним подацима, а у рубрици чин, наводи се старешина. Напомињемо да еу ови подаци, дакле, добијени од званичне установе, у коју не би требало ни најмање сумњати.

Дакле, за Ајдари Фазлију се не помиње да је био ни командант ескадрона, ни старешина него само артиљерија. Намеће се сада закључак, да неко од ова два Тужилаштва за ратне злочине нема добре податке у вети постојања евентуалне функције Ајдари Фазлије, а имајући у виду бројне исказе сведока о којима сам говорио, очигледно је да овдашње Тужилаштво за ратне злочине има погрешне и непотпуне податке за њега.

Даље, у ставу првом, на страни 6 измењене оптужнице, под тачком Б), се помиње да Ајдари Фазлија заједно са Алија Реџепом и Шаћир Шаћиријем је наредио поновно окупљање свих припадника јединице ОВК у Дому интерната и наредио да се проналазе, хапсе, физички малтретирају у Гњилану и околним општинама, те да их муче до смрти, да комадају тела жртава, стављају их у различите џакове, а у циљу прикривања злочина и бацају у воде Ливочког језера код Гњилана и у велике контејнере за смеће или друга места као и да Ајдари Фазлија је изјавио, „ваше наређење је да убијате колико највише можете Срба, колико можете да протерате и опљачкате, да упутите да прођу лако, доведите их овде у подрум“. Ни ови наводи оптужнице нису поткрепљени у току досадашњег поступка. Најпре, за наређење се не зна како је издато, у писменој форми или у усменом облику, на неком састанку, скупу, а ако јесте дато, ко је издао наређење, да ли је то Ајдари Фазлија или Алија Реџеп или Шаћири Шаћир или пак, сви заједно, ма како то звучало, ако нема писменог трага од тих наређења, јер овде у оптужници пише да су сва тројица издавали наређења, сада, како, збирно, појединачно, остаје нејасно. Ако постоји писмено наређење од њих тројице, пре свега, Ајдари Фазлија, где се налази, то нам није предочено, а ако је у усменој форми, од кога се сазнало за такво наређење, ко би такву наредбу могао да потврди на начин како је то у оптужници приказано. Да ли можда стоје њихови потписи испод тих наредби, ако су постојале у писменој форми. Ми то у току целокупног досадашњег поступка, нисмо ни чули, ни сазнали. Стога је извесно да су ови наводи оптужнице неразумљиви. Такође одбрана сматра да се неосновано истиче у оптужници да су тела жртава стављана у различите џакове и бацана у воде Ливачког језера. Ово стога што је и од „EULEX“ у мају месецу ове године, стигао и званични допис са потписом Фејс Ришинга, регионалног официра за везу, од 27. априла 2012. године, допис Канцеларије Специјалног тужилаштва са потписом госпође Сигни Цатенсен, ако сам добро записао, шефа Канцеларије Специјалног тужилаштва од 21. марта 2012. године, те извештаја Канцеларије за нестала лица и судску медицину „EULEX“ Косова о резултатима процене у вези могућег присуства људских остатака у Ливочком језеру. У овом извештају који је поткрепљен и фотографијама се недвосмислено истиче да није утврђено постојање било каквих људских остатака. Дакле, нема никакве тајне, гробнице у водама Ливочког језера, па ни у делу средине бране, зида бране, како се то посебно истиче. Самим тим, оптужница у овом делу и у односу на Ајдари Фазлију не може да егзистира, обзиром да ови приложени докази негирају, који негирају његову кривицу, егзактне.

Најзад, међу последњим документима које смо примили од стране суда, а који су достављени од стране Војно-безбедносне агенције, управо говори у том правцу – констатује се чињеница која очигледно није спорна, да је Ајдари Фазлија био припадник ОВК, али се више ништа од тога не наводи. У том извештају ВБА из јуна

месеца 2012. године се између осталог, казује да према расположивим сазнањима до 14. јула 1999. године, у самом граду Гњилану, до када је у њему било смештено 52 мабр., шта то значило не знам, нису долазиле комплетне, нити у деловима јединице ОВК, а за каснији период не располажу поузданим подацима. Шта то може да говори? Значи да нема поузданих података да је Ајдари Фазлија након 14. јуна 1999. године вршио кривична дела, односно злочине, које му се оптужницом Тужилаштва за ратне злочине стављају на терет. Дакле, ови извештаји су од стране државних, наших државних органа који управо указују да они немају никаквих података о наводно учешћу у злочинима Ајдари Фазлије

Дакле, у свим овим званичним документима и извештајима, Ајдари Фазлија се помиње само као обични припадник Ослободилачке Војске Косова и то уопште није спорно. Те документе и извештаје су доставили наши релевантни надлежни државни органи, „EULEX“ и Тужилаштво за ратне злочине Косова. Да ли у њих треба сумњати? Верујем да нико од нас нема ни најмању сумњу у садржај тих докумената и извештаја које су нам доставили, а што је овај суд тражио од њих.

Стога с правом постављам питање, како обични припадник ОВК може по наводима оптужнице, да буде командант, односно лице које издаје наредбе на начин како је то описано у оптужници. Како обични војник ОВК може да буде тако високо у војној хијерархији котиран, а да нико, ама баш нико, осим можда „Божура-50“ не зна, нити има икаквих потврда о томе. Можда ће звучати цинично, али без намере да икога увредим, нити оналоважим, па ни Тужилаштво за ратне злочине, али произилази да је једино се у оптужници Ајдари Фазлија је унапређен у ранг ратног команданта и старешину за Гњилане.

На крају, да нагласимо, ни најмање одбрана оптуженог Ајдари Фазлије нема намеру да оповргава жртве, које су страдале и које су наведене у оптужници, нити лица која су сурово мучена до смрти и убијена, нити лица која се воде као нестала, јер се о њиховој судбини не зна, као ни лица која су противправно лишена слободе, мучена, па пуштена. То би био и нехуман и нељудски чин, то било нарушавање пијетета особама којих више нема, али и душевни бол њиховим породицама. То би било изругивање лицима која су овде сведочила, а која су била затварана, мучена, злостављана, силована, пљачкана и тако даље. Но, одбрана има намеру да оповргне улогу Ајдари Фазлије у свему овоме, јер судимо на основу доказа, а не на основу претпоставки или исказа крајње дискутабилног и компромитованог заштићеног сведока, као исказа који су овде неки окривљени дали у полицијском поступку, а о којима смо већ говорили да не могу бити валидни, обзиром да су дати под околностима о којима су се они већ детаљно изјашњавали. У томе је кључна разлика.

Имајући у виду све ово наведено, али и оно што смо имали прилику да прочитамо, чујемо и видимо током поступка, може се закључити да има много питања, недоумица, непоткрепљених тврдњи, а да одговора нема. Боље рећи, Тужилаштво за Ајдари Фазлију није доказало ни у једном сегменту. Стога предлажем да суд донесе ослобађајућу пресуду, јер није доказано да је Ајдари Фазлија извршио кривична дела која му се оптужницом стављају на терет.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, хвала.

Бранилац предлаже да се оптужени Ајдари Фазлија ослободи од оптужбе, јер ниједним од изведених доказа није несумњиво утврђено да је извршио кривично дело онако како му је стављено на терет, њега конфузно и непоуздано спомињу само сведоци [REDACTED], неки од оптужених у

одбрани који су дали пред полицијом, а што не може да се користи због околности под којима су те одбране изнете. Супротно томе, из прибављених писаних доказа произилази једино да је овај оптужени био припадник ОВК.

Због тога предлаже ослобађајућу пресуду.

**У завршној речи бранилац оптуженог Рецепи Алије,
адвокат СТОЈИЉКОВИЋ НЕБОЈША:**

АДВ. НЕБОЈША СТОЈИЉКОВИЋ: Адвокат Небојша Стојиљковић судија. Ја ћу бити, само пар реченица ћу рећи да се не би понављали овде до бесвести а чињенице које се односе на све ове окривљене а друго и због тога што се Рецепи Алији суди у одсуству па једнога дана ако буде ухваћен, односно када буде ухваћен, мораће поступак да се спроводи поново тако да не би се понављали. У сваком случају, сматрам да ниједним доказом није утврђено да је окривљени Рецепи Алија извршио кривично дело које му се ставља на терет односно ниједна радња, јер је све то засновано по мени на исказу сведока сарадника „Божура“ за кога сматрам да никако не може да се заснива судска пресуда јер ја лично не прихватам да се поклони поверење некоме коме држава опрости буквално неколико убистава у том периоду и касније још неке његове криминалне радње да би сведочио валидно на неком следећем поступку и да му се у сваком случају омогући безбедан живот после свега. Стога сматрам да суд треба да у односу на Рецепи Алију донесе односно Алији Рецепу донесе ослобађајућу пресуду.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Хвала.

Наводи да нема доказа да је оптужени извршио кривично дело а да исказу сведока „Божура 50“ не може да се верује већ због саме чињенице да су бројне криминалне радње овог сведоку опроштене да би сведочио у кривичном поступку.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли ћете сада, да ли сте се договорили, да ли ћете сада за Шахирија само или ћете заједно, или ћете да пустите ове.

АДВ. БОЈАН РЕСАВАЦ: Адвокат Бојан Ресавац.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Или ћете како сте се договорили само за Шахирија.

АДВ. БОЈАН РЕСАВАЦ: Не ја бих да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Одмах и за Мемишија.

Бранилац опт.Шахири Шахири и Мемиши Агуша, адв.БОЈАН РЕСАВАЦ

АДВ. БОЈАН РЕСАВАЦ: Не ја бих дао у исто време јер за Шахирија овај мислим да ће бити много краће овај, Шахири Шахирија и Мемиши Агуша.

Поштовано веће, колега тужиоче, колеге и оптужени. Ја могу слободно да кажем да у свему остајем код завршне речи коју сам већ једном дао у овом поступку у децембру претпрошле године, мада тада је поступак према Шахири Шахирију био раздвојен, али је предмет такав да је ово јединствена и оптужба и јединствени догађај односно тако да све што сам тада рекао односи се и на њега. Са тих разлога, пошто

постоји та завршна реч, ја ћу пробати овог пута да будем мало краћи и неких ствари ћу се само дотаћи, нећу можда бити детаљан као прошлог пута. Ово је практично четврта, или четири и по оптужнице, с обзиром да је јуче мало дотерана, прецизирана, не суштински али тако да се у суштини ништа значајно није ни променило. Ми од почетка можемо сад слободно да кажемо после доказа изведених у овој фази након укидања прве пресуде нисмо ништа ново сазнали нити смо сазнали нешто о овим догађајима који су наведени у оптужници да би могли нешто озбиљно поуздано и да утврђујемо. За разлику од првих оптужница сад више немамо ратно стање, имамо оружани сукоб. То је питање значајно због функционалне надлежности, мада мислим да у неком крајњем резултату суштински ништа не мења. Међутим, ја и даље не могу да се сложим са ставом оптужбе да су се ови догађаји одиграли за време оружаног сукоба. За постојање оружаног сукоба потребне су бар две стране најмање. Да ли су то две државе, две групе формалне или неформалне није много битно. Стоји чињеница која је неспорна да је после потписивања Кумановског споразума, доношење декларације ове резолуције 1244 повлачења полицијских снага и војске Србије практично, мада је то била СРЈ на Косову су остали само ОВК, припадници ОВК, фарка и других њихових формалних и неформалних организација. Да кажем да није спорно у том периоду и за пре бомбардовања и после бомбардовања, за време бомбардовања убијено је и нестало је много Срба, неалбанаца и Албанаца који су били лојални својој држави, тадашњој. То није спорно. Међутим, ми овде не судимо догађајима, овде се суди људима који су овде присутни и овима који су наведени у оптужници за радње које су они предузели па прво треба да утврдимо да ли су предузели неке радње и да ли су се догађаји десили уопште и да ли су се десили онако како су описани у оптужници. Сматрам да никако не може бити кривичног дела ратног злочина против цивилног становништва јер у том периоду није било рата, није било оружаног сукоба, па није било ни окупације, мислим то је једно посебно питање да ли је тај део Косова окупиран од својих грађана или дела својих грађана или није, моје лично мишљење које можда не треба да изнесем, јер није професионално не тиче се овог поступка, је сасвим ирелевантно. Да почнем од одбране Шахира Шахирија, ту се у потпуности придружујем мојим претходницима, поготово колеги Стојиљковићу. Шахиру Шахирију се суди у одсуству ја нисам имао никакав контакт са њим, значи не могу ни неку квалитетнију одбрану да дам. У сваком случају, уколико буде осуђен и уколико буде лишен слободе поступак ће се поновити и моћи ће да се изнесе детаљна одбрана. Од почетка овог главног претреса значи ево три године, ја сам присутан, прво сам бранио само Шахира Шахирија и чекао сам све време ево и јуче за време завршне речи уваженог колеге тужиоца, да чујем, да видим неки доказ којим се Шафир Шафири терети који доказује неку његову кривицу, односно да је као један од команданата наредио да се изврше неке од радњи које представљају биће или елемент кривичног дела ратног злочина против цивилног становништва. Уважени колега је јуче у уводном излагању поменуо једном Шахира Шахирија и на крају га је поменуо предлажући за њега казну затвора од 20 година. Мада је то излагање трајало пуна три сата, уз анализу изведеног стања изведеног доказа, стања у списима, Шафир Шафири нигде није поменут. Кроз овај предмет провејава, намерно кажем провејава, јер немамо ниједан поуздан доказ, ниједно сведочење, ниједан писмени документ да је Шафир Шафири био један од команданата старешина неког оперативног центра за Гњилане о чијем постојању немамо никаквих података, нити да је постојао неки оперативни центар за Гњилане, нити ко га је сачињавао, ко је тамо био командант како се то некад звало командант града, да ли је био командат региона. Провејава да је он био неки персоналац и да је одржавао контакте са КФОР-ом и тим међународним организацијама, чак ни „Божур 50“ у свом сведочењу није њега поменуо у смислу да је

издавао наређења да се нешто уради или не уради. Мислим на „Божура 50“ касније, јер он нити зна нити може да објасни мада се трудио па на крају не зна каква је та командна структура тамо била. Јер он прича да су Реџа, Фаза, Шаћа били команданти, они су тамо били у Дому ЈНА или где су већ били, ко је теби био командант, па нисмо ми имали команданта, ко ти је био, у свакој војсци у свакој групи имаш не мора да се зове десетар, имаш лице које руководи малом групом, десетином па иду водови, иду чете, он то не зна. Из изјава много саслушаних сведока видимо да су сасвим друга лица била да кажем команданти и одговорни за стање у реону Гњилана. А у сваком случају, за Шахира Шахирија сем општих ових уопштених навода, свесно и вољно наређивали значи више пута наређивали трајно стање. Шта је то Шахир Шахири наредио? Њему се ставља на терет једна реченица да је наводно изјавио „видите људи, они су нама доста убили, малтретирали, дошло је време да се осветимо и да им вратимо“. Ја никако ово не могу да третирам друкчије него као неко мишљење и неки став подвлачим још једном уколико је он то уопште изговорио а не знамо ни где ни кад, и у ком смислу и у ком контексту, не може се то третирати као наредба за извршење неког конкретног да кажем злочина, догађаја, неке конкретне радње. Са тих разлога, могу одмах а и на крају ћу предложити да се према Шахиру Шахирију услед недостатка доказа донесе ослобађајућа пресуда. Посебно, мислим и у односу на Шахира Шахирија и Мемиши Агуша мислим да се тиче то целе оптужнице, и даље провејава имена, презимена, убијених, несталих, заробљених, мучених и пуштених. Они се и њихове патње се стављају на терет овим људима у оптужници и овима овде присутнима, без икаквог доказа, без икакве узрочно-последичне везе као да су они одговорни за сва злодела, за све што се десило у Гњилану и околини, не знам да ли је то 30, 40, 50 километра у круг. Мислим да то није у реду ни према тим жртвама. Већ са њима који су на срећу преживели или породицама оних који су нестали или констатовано да су убијени, чини медвеђа услуга, ствара се лажна нада да су та злодела починили ови људи или ови који нису присутни али наведени у оптужници. Мислим да то није сврха ни овог кривичног поступка нити икоме треба да буде сврха да се по сваку цену пронађе и означи кривац. Ја сам прошлог пута пошто оптужница садржи I, II, римско 2 се не односи на моје браћенике, римско 1 сам да кажем обрадио прошли пут мало детаљније, али сада и оно се пре свега тиче уопште постојања оружаног сукоба, одговорности Шахира Шахирија, јер се он ево још нешто да додам у вези Шахира Шахирија, помиње још само једном у III оптужнице, сад ћу тачно наћи у тач. 8 под III догађај у насељу Камник нормално у периоду између јуна и септембра као да је трајао 90 дана, а не пола сата како је то „Божур“ описивао, да је тамо лишена слободе, убијена жена претходно силована и да су једног млађег мушкарца одвели и предали командантима Алији Реџеми, Ајдари Фазлији и Шахиру Шахирију који су га испитивали, од његове породице тражили откуп и на крају после неколико дана га убили, припадници ОВК га убили по њиховом наређењу. Мислим то је толико произвољно и толико неодређено да немам речи. Оваква, мислим ово су озбиљне оптужбе и већи део оптужнице је толико неодређен а и не може бити друкчији јер се пре свега заснива на сведочењу „Божура 50“. Ја сам и прошли пут и сад кажем имамо онај догађај у солитеру сад мало скачем са теме, можда се не држим ни мог концепта, овај догађај у Камнику, у Влаштици, све књиге матичне књиге, спискови су изнети из Гњилана и са Косова, налазе се у Врању и зна се где се налазе. Као што сам већ рекао, у том солитеру је постојао списак станара, по адресама, по књигама које је СУП изнео и матичари, може се утврдити да ли неко недостаје или не, овде је саслушано више сведока и то Срба који су живели у том солитеру, који су неки били за време бомбардовања у солитеру и нико не зна за убиство у солитеру. И то двоје људи који су бачени кроз прозор, што онако је упечатљиво и за оних неколико

мушкараца и жена који су силовани, убијени у истом том солитеру. Мислим, то су ствари које не могу да промакну, можда неке од сведока може да промакне НН Србин, или неалбанац који је давилицом задављен и остављен на путу што је такође толико апстрактно да не можемо о њему ништа говорити сем оно што је Мемиши Агуш рекао, није тачно, измишља и прича глупости. Неке ствари су могле да се провере. Мој браћеник Мемиши Агуш је у претходној пресуди тако да је назовем, на крају осуђен за тачку 1, односно догађај у коме су страдали, наводно страдали [REDACTED] као и за учествовање наводно учествовање у силовању сведокиња „Ц1“ и „Ц2“. Тако да ћу се и сада ја мало више обратити пажње и мало више причати о тим догађајима. Мислим да у овом поновљеном додатном поступку са изведеним доказима и са саслушаним сведоцима у међувремену док је предмет био раздвојен од стране истражног судије на несумњив начин можемо да тврдимо да [REDACTED] нису страдали у време, на месту и на начин како је то наведено у оптужници односно како је то тврдио „Божур 50“. Ја сам тај став и то мишљење изнео и раније а сада је он још и појачан. Ми бисмо ајде да кренем можда од слабијег да кажем доказа, јер је ту остала нека сумња да је уважени професор форензичар Савић рекао након увида у детаљнију обдукцију да на деловима тела [REDACTED] и осталим пронађеним у контејнеру у кругу болнице у Гњилану нема трагова насилног сечења, комадања и тако даље. На жалост, поготово за [REDACTED] пронађен је мањи део али довољно лобања и дуге цевасте кости са којих је могло то да се утврди, за [REDACTED] нешто више посмртних остатака али то је пронађено колко смо ми од професора сазнали више целих људских скелета на којима такође није било трагова насилног *in vivo* или посмортен сечења, черечења или нечег сличног. Већ је то био да кажем и тада довољан доказ да се догађај није одиграо онако како прича „Божур 50“. У међувремену је саслушани сведок [REDACTED] који је овде саслушан који је изјавио, није очевитац, али је изјавио да је он лишен слободе у Новом Селу одакле су и [REDACTED], пуштен, али да је чуо да су тог дана око 15.06. у селу убијени [REDACTED]. Онда долазимо на ову несрећну жену [REDACTED] која то исто каже. Без обзира на њено стање, она је овде пред судом била врло детаљна, не само о томе са неким стварима описујући како је видела човека са пушком дугом пушком који је пуцао у плафон, њој су остале у сећању неке ствари. Зашто она то није раније испичала својој браћи и сестри? То не знамо. Зашто је пријавила само да је тукао неко а не и да је видела мртве оца и мајку. Али кажем њену изјаву је у потпуности потврдио [REDACTED], потврдио је и овај налаз форензичара и немамо разлога да сумњамо у истинитост и веродостојност њеног сведочења и још једном желим да поновим и да подвучем да [REDACTED] нису убијени средином јуна '99.године, у подруму интерната. Ако се сетимо прве, друге оптужнице до пред завршну реч прошлог пута, фигурирало је да су [REDACTED] убијени 12. или 13. 13. ја мислим јуна, па се то испоставило да је немогуће јер смо у међувремену утврдили из изјава домара интерната да је он до 16. био у интернату, из изјаве полицајца који је остао после начелника да су 17. Американцима предали зграду полиције, да су по доласку Американаца у град почели да долазе, у град Гњилане, припадници ОВК. Јуче нам је уважени колега тужилац рекао да су се неке по изјавама сведока, неки страдали 14, 15, 13. Али такође је рекао што и ми знамо овде да се то дешавало у Малишеву, у селу Трпезе, да се није дешавало у Гњиланима, него у околним селима. Из изјава 100 и нешто, 150 сведока саслушаних паралелно са овим поступком које смо неке и овде саслушавали утврдили смо да скоро преко 90% њих зна бар неког од људи који су их малтретирали, напали противправно, лишили слободе,

тукли. Преко 90% случајева то је ретко ко био у униформи, то су били локални Албанци или из суседног села, комшије. Нећу улазити у њихове побуде и морал, али очигледно су решили да се овајде мало после бомбардовања. Правили су пунктове, беше у Пасјанима или тако, ја већ више мешам та места где су сачекивали људе. И основна ствар је што видимо и из извештаја БИЕ који је оперативног карактера који на жалост мислим да не може да се употреби као неки доказ, више као информација нема никаквих података нити да је након престанка бомбардовања повлачења српских снага војске и полиције и доласка КФОР-а на подручје Гњилана формирана нека нова окупљена нека стара, уопште да је формирана нека организована јединица ОВК или било које друге војске. Нема, једноставно нема таквих података. Зато је мало чудно и нелогично да су неке ствари, неки од ових догађаја извршени у по бела дана, као то шенлучење, пуцање у солитеру где је убијено брдо људи или када је оно двоје бачено кроз прозор а видимо из изведених доказа па да се ОВК крио, да је морао да подноси извештај о догађајима у Гњилану КФОР-у и тако даље, да нису носили отворено оружје поготово не преко дана. „Божур 50“ на крају у последњем саслушању чак није знао, мада је имао раније неке тврдње за Месиши Агуша је рекао „па не знам шта је он био, дал је био ОВК није био, ја мислим да је био у резерви“. Онако, то је резервни одговор. Мислим, ја ћу још једном се вратити после на „Божура 50“ мада мислим да смо о њему, квалитету његовог сведочења већ пуно пута причали тако да то не заслужује пажњу али морамо још једном да се осврнемо на њега јер цео предмет и цео овај поступак лежи на његовим плећима, на његовој савести. Долазимо на конкретне догађаје о којима сам кажем ја већ причао сад је мало, бројске су измењен али су исти. Под тачком 2, под тачком 3 оптужнице под III где „Божур“ тврди да су он и Месиши кажем на исти начин убили по једног НН цивила у првом случају српске националности, и у другом случају српске националности, што нема никакве могућности да се провере ти њихови наводи, његове наводи, никаквих. Тако да ја не знам, сем опет да кажем оно што је Месиши рекао то није тачно, није истина. Да би био убедљивији, ја мислим на Ваше питање како сте знали да се ради о Србину, „Божур „ је одговорио за један случај каже говорио је албански са нагласком. Значи, то је могао да буде и Швеђанин, Црногорац, Италијан. Није рекао да је говорио српски са нагласком него албански са нагласком. Нема везе, ако је убио неког, убио је човека није битно које националности. Али овако у другој половини јуна па после за први случај, за други случај пар дана након тога идемо улицом, убијемо човека и одемо даље. Каже то је доказано и потврђено јер су он и Месиши кажњени због тога прекоредним дежурством, зато што су оставили тело на улици. Ја се не сећам да је објаснио да су оне јаднике који су бачени из солитера склонили негде. Наводно бачени, не знамо да ли се то уопште десило. То су у једном стану колико се сећам три мушкарца и две жене убијени. Не знамо да су та тела одакле однели, склонили да не би били кажњени а поред тога том кажњавању они, видели смо да чак није знао да опише интернат сем што је на фотографији рекао да, то је подрум интерната јер му је показана фотографија подрума по природи ствари и овог поступка није могао да буде нигде другде него у интернату. Видели смо да не зна ко је с ким спавао, какве су собе биле, колко је кревета било, где је била трпезарија, кад се јело, доручковало, јел било доручка уопште. Он то не зна, није онда знао нити сад. То су неке небитне ствари о којима сам ја већ причао. Имамо овај онда једну групу кривичних дела то јест догађаја под 4, 5, ја мислим и 16 њима је заједничко поред тога што нема никаквих доказа и никаквих могућности да се провере наводи „Божура 50“ што су тела исецкана и бачена у Ливочко језеро. Зато сам их да кажем тако груписао да скратим причу, у међувремену додуше мој браћеник Месиши Агуш у претходној пресуди није ни био осуђен за та кривична дела што се потпуно слажем и сматрам да ни

сада не треба да буде осуђен ни за њих, нити за она два за која је био осуђен, у међувремену је извршено истраживање тог Ливочког језера, од стране међународних организација колко смо видели тамо један Рус, један Американац да не буде да су нам сво зло начинили Американци, додуше, за рониоце се није помињало које су националности али смо чули овде од стране „Божура“ и оптужбе да се то вероватно радило о Албанцима који нису хтели да кажу шта су нашли, али имамо званичан извештај који је прво доставила одбрана, касније је суд прибавио службеним путем да у Ливочком језеру, то је једно мало језеро, оно је четвртина ја мислим Савског језера, није пронађено ништа. Никакви остаци људских тела, ниједан прст, чланак прста, нога. Опет мислим правим мало дигресију али добро, онда ћу краће кад будем причао о „Божуру 50“ он није знао да опише то Ливочко језеро, није знао да прецизно објасни како се стиже до Ливочког језера, да ли је на путу за Приштину или Урошевац, то су два врло различита правца како се излази из града. Јесте, на фотографији језера које му је показано је рекао „да, то је Ливочко језеро“ али на несрећу нису му показане фотографије четири језера него Ливочког језера тако да ту није могао да погреша.

Имамо онда под 6. и 7. у ствари 6. више није стављено, то је стари број 7 и 8 оптужнице, које су стављене на терет Мемеши Агушију, односно он се помиње да је то учествовао са осталим лицима, то је ово убиство четири жене и два мушкарца, ја се извињавам, мислио сам да је обрнута пропорција у солитеру, ту сам практично већ дао неку анализу и ја сад само могу да поновим да немамо никакав доказ да се тај догађај уопште одиграо и у време и на месту и на начин, а још мање имамо доказа да је Мемеш Агуш учествовао у том догађају. Све у свему, у ствари ниједну причу „Божура 50“ ми не можемо да проверимо. Он је не знам како изразио сумњу, уствару тврдњу, мада мислим да је сумња када је гледао фотографије једино за [REDACTED] да мисли да су то људи који су тако и тако даље па се испоставило да је и ту погрешао. Значи, од силних жртава које је видео, а учествовао је у 40 и нешто убистава он никога није, да кажем, препознао и означио.

Под тачком 8. III оптужнице имамо догађај у насељу Камник. Ја сам мислим прошли пут рекао Камник је једно врло мало место где је убијено у кући старија жена, претходно силована, а млађи човек одведен итд. То је мало место, па то је врло лако могло да се утврди ко је од Срба убијен у дворишту, да ли је старија женска особа, мада то по наводима „Божура 50“ који је у то време имао 16 и по, 17 година, та старија женска особа можда је имала и 27, 30 година која је силована, а млађи човек одведен и касније убијен. Да се неко потврдио у неком преткривичном поступку, истражном се утврди ко је тамо из Камника од Срба убијен, да ли је неко силован, да ли је неко видео, па да можемо да причамо о томе како уопште поставити одбрану. Није тачно, нисам ту био, немамо ниједан податак о жртвама.

Под тачком 11 III имамо убиство албанског, Албанца, српског шпијуна. Па ни њему „Божур“ није запамтио име. Ја не верујем да је у том периоду страдало много Албанаца, поготово српских шпијуна. Ви сте потпуно безлично, беспросторно, безвременско, метафизичко од средине јуна до средине септембра су они убијали тог српског шпијуна Албанца.

Такође су од средине јуна до краја септембра лишили живота три НН цивила српске националности тако што су их довели у Интернат и по процедури мучили и убили. То је тачка 12 ове оптужнице, ту тек не знам шта да кажем. Ту је онако ајде да кажем ђутуре. Стварно ја не кажем да сам много паметан и да много знам али да. Колега је навео јуче као један од аргумената пресуду за ратни злочин када је убијено 22 и 30 и нешто рањено у Зворнику. Мислим то није иста ситуација. Да се овде десило, мислим нажалост десило се да је 40 и нешто људи укупно убијено, да су неки још се

воде као нестали, тамо су на једном месту, у једном дану у можда петнаестак минута, колико је требало том извршиоцу да мења оквира на аутомату побијених ти људи, ту је било очевидаца, било сведока, ми овде немамо ништа, ми овде апсолутно немамо ништа, немамо чињеницу догађаја. Овај поступак, немојте да се наљутите, је кренуо унатрашке, да не кажем нешто друго, то сам и прошли пут објаснио. Прво је пронађен сведок сарадник, покајник, како се то већ сад зове, који је испричао о догађајима. У моменту 25. децембра 2008. године када је он саслушаван тужилаштво није знао за овај догађај, полиција није знала за овај догађај. Обично се деси нешто па се ради истрага полицијска, тужилачка да се утврди да ли има доказа ако може увиђај. Добро ово је у овом периоду тешко било да се изврши увиђај од стране наших органа гоњења, али ми имамо прво сведока који је причао о догађајима и хајде сад да их доказујемо. Ни за један од ових случајева нема ниједног писменог, материјалног доказа или сведока који потврђује причу „Божура 50“. Зато је и тешко свима нама да организујемо, мислим да осмислимо одбрану, јер ми доказујемо сада неке негативне чињенице, доказујемо негативну чињеницу. Ако погледамо, а дуго смо се дружили овде са „Божуром 50“ могу само једну ствар да се сложим са колегом, уваженим тужиоцем да је неко од ових људи, како је он то рекао, радио име. Име је радио једино „Божур 50“. „Божур 50“ је своје име почео да ради изгледа са 13, 14, 15 година као шверцер жилета и оружја како је сам рекао и вежбањем пуцања у подруму у Прешеву. „Божур 50“ је након престанка бомбардовања и тако интензивно радио на свом имену као лопов, као шверцер оружја, као продавац дроге, као велики морални лик који је обио Медресу џамију у Прешеву, који се позива на своју савест, он је једини радио на свом имену, радио име. Он је рекао овде ту реченицу, „то су моји другови били и сада су и увек ће бити. Ми никад нисмо били другово“. Не, тај човек нема другова. Не само ове људе зато што их терети, они нису били његови другови, они су познанци, то је сасвим друга категорија. Познанци су скоро сви они, ја мислим да само један из оптужнице није из Ѓџиланске улице у Прешеву, нормално да се знају, сви су они са исте адресе, из исте улице, из исте месне заједнице. Са „Божуром“ се никад нико није дружио. Они нису другови, то што га знају, знају га силом прилика, а видели смо да много ових оптужених или њихове фамилије су са њим имали проблема због његове криминалне и прошлости и очигледно будућности. Како нема разлога да терети ове људе? Има. Он је направио споразум, његова прошлост је до неког тренутка очишћена, опроштено му је, а из његове структуре личности, његовог понашања, његовог живота видимо да то њему није неки проблем. Нешто се десило, он је сврстао ове људе и држи их у притвору, били су осуђени на озбиљне временске казне, видећемо како ће се овог пута, да кажем, завршити. Нема он тих проблема, није он сам отишао у полицијску станицу или деташман ДБ у Прешеву и рекао ја се много кајем, не могу да спавам, да вам испричам шта смо ми радили после 10 година. Видели смо га сад у поновљеном суђењу, да кажем, пролетос пред лето овде, могу само да кажем да је пошто је то већ он обавио свој посао била је већ једна пресуда, само је сад показао већи степен безобразлука и дрскости према могу да кажем и суду и његовим познаницима и браниоцима на постављена питања. То је његов механизам одбране да дигне буку, да је он дрчан, да је он, како је рекао, добио надимак „Вук“, зато што је био омиљени и храбар борац, а при томе је пре тога испричао да није учествовао у борбама него чувао стражу. На његовом исказу не може се уопште засновати никаква одлука. Колеге су већ причале о томе, причаће колеге након мене следе о бројним контрадикторностима. Ја нећу сад извлачити ни оптерећивати записник, то сам прошли пут радио, бројне нелогичности које је он износио. Једноставно ја сам већ рекао, он није глуп, његово сведочење је такво да је он свестан да не може да се провери, па оно верујте ми или ми не верујте.

Неко једном рече па каже по закону сведок сарадник не сме да лаже, све што каже истина је, али то не можемо. Камо среће да не у овом поступку да постоји неки метар, кантар да ми можемо да меримо да ли сведок или окривљени говори истину или не, не би постојао ни суд, него вероватно аутомат убациш 10 динара и пресудиш, нема ни адвокати, нема ни ништа. Он има итекакав интерес да терети некога. Поред тога ту имамо још проблема, он је 25. децембра кад је давао изјаве гледао фотографије које су одузете тек 26. Видели смо фотографије на крају Мемиши Агуша снимљене приликом лишења слободе са озбиљним повредама, огромним модрицама које његов тадашњи бранилац по службеној дужности није приметио. Толико о његовом слободном избору и слободној вољи приликом саслушања у децембру 2008. године.

Што се тиче Мемиши Агуша њему је још на терет стављено кривично дело извршено на, да кажем, на штету сведокиња „Ц-1“ и „Ц-2“, јер оне јесу јадне жене нешто им се десило, пропале су, само ја мислим да је прошли пут а и сада остало и у још већој сумњи где и када и ко је то урадио. Он је у оном препознавању препознат Мемиши Агуш мислим, с тим што опис који је дат не одговара њему поготово тврдња о великом младежу и тако даље који не постоји на лицу. Ми имамо пре свега још једном да се захвалим суду на оним записницима из Окружног суда у Нишу који су већ у озбиљну сумњу довели изјаве и „Ц-1“ и „Ц-2“, без обзира на њихове психичке и интелектуалне могућности, видели смо да је 2000. у Нишу као и 2010, 2011. да се њихове изјаве у потпуности поклапају и тада и сада. Мени је чак, без обзира што је краће трајало, само на 2, 2,5 стране куцано машином у Нишу, има таквих детаља који без обзира на опширност дату у овом поступку овде их нема. Ја истичем поново да је тамо „Ц-2“ изјавила да је познала једног од лица који су их из реда за хлеб извукли, да је мучење практично прекинуо такође човек кога она познаје и да од тад нису тучене. Значи, у оба случаја почетак и крај се уклапају. Она је тада изјавила што сад из неких других сведока „радила сам до 17. она су нам рекли, дошао је КФОР, немој да долазите на посао зваћемо вас“, што се уклапа са овом, како смо извршили реконструкцију кад су дошли Американци, кад су дошли Французи, значи то је тај отприлике 17. јун 1999. године неки да кажемо преломни моменат за судбину Срба у Гњилану. Уважени колега тужилац јуче се позвао на брата „Ц-2“, ја мислим да је то „Ц-1“ из Ниша господин који је потврдио њихову причу. Врло елегантно је прешао преко снаје, односно супруге тог брата која је пре њега сведочила и која је потврдила ону причу из Ниша. Затим, је дошао брат и рекао не мени није причала да је 6 дана била да је силована а женској особи се није поверила што је мало чудно и њој испричала ма не то је трајало практично једну ноћ – ухватили, тукли, одвели у Угљаре и тамо рекли тамо је Бујановац идите. Добро, ту је супруг, односно брат „Ц-1“, каже ова жена нема појма шта прича, није она. Неко ту није запамтио причу. Ви сте суд, ви сте веће, ви ћете да донесете одлуку о томе и мислим да вам неће бити лако, али ја сматрам да „Ц-1“ и „Ц-2“ јесу претрпеле неку тортуру, имале су проблема у Гњилану, али убеђен сам да нису држане 6 дана као што су овде изјавиле и у истражном поступку и на претресу. „Божур 50“ није потврдио њихову причу нити оне његову. „Божур“ је рекао да се сећа две жене које су нон стоп биле заједно, а њих две су изјавиле да су нон стоп биле раздвојене, да су се ретко, можда у једном дану сретале. Да ли он мисли на неке друге жене. Мислим у оптужници јесте помиње се више жена од којих знамо за „Ц-1“ и „Ц-2“, као што смо од убијених идентификованих, у ствари установљен начин њиховог лишавања живота [REDACTED] мада су идентификовани из тог контејнера сви остаци тела, знају се коме припадају само није могло да се повеже са догађајима, као што ја мислим и тврдим да ово што је у оптужници наведено за смрт [REDACTED] није тачно.

Ево ја сам полако дошао до краја оптужнице ове, нема више ниједног дела које је стављено на терет Мемиши Агушу. Кажем још једном, поред онога што сам све рекао, што су рекле моје колеге пре мене, сматрам да нема ниједног јединог доказа да је Мемиши Агуш предузео било коју радњу која му је овом оптужницом стављена на терет. Поред тога тврдим да „Божур 50“ не говори истину, не само у односу на Мемиши Агуша него уопште на ове догађаје и могућност дешавања, одигравања на начин, у време и на место како он описује, а једноставно суд и одбрана не може то да провери, нема начина да провери. Из тих разлога предлажем, као што сам предложио да се Шахири Шафир ослободи свих оптужби, предлажем да суд и Мемиши Агуша ослободи оптужбе и да му укине притвор. Захваљујем.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА:

Адвокат Бојан Ресавац, као бранилац оптуженог Шахири Шафира и оптуженог Мемиши Агуша, пре свега наводи да овај суд није функционално надлежан, јер у време које је описано у оптужници као време извршења дела није постојало стање рата нити оружаног сукоба, пре свега због тога што на простору који је описан као место где је дело извршено није било друго стране у оружаном сукобу.

У односу на оптуженог Шахири Шафира наводи да сада у поступку када је спојен поступак против свих оптужених а након што су саслушани одређени сведоци оштећени још јасније може да се тврди да нема доказа да је овај оптужени био командант јер оштећени и сведоци наводе потпуно друга лица као оне који су у то време били команданти у Гњилану. Предлаже да се овај оптужени ослободи од оптужбе. Наводе у односу на њега као и у односу на оптуженог Мемиши Агуша које износи „Божур 50“ не треба прихватити јер исказ овог сведока је непроверљив, а супротно би уобичајеном начину за вођење кривичног поступка овај поступак почео је од тврдњи „Божура 50“ да су он и оптужени извршили кривично дело тако да претходно није било ниједног од описаних догађаја нити пријављених догађаја које затим описује „Божур 50“.

У односу на његове тврдње у овом поступку доказано је да у Ливачком језеру нема трагова људских остатака.

У односу на оптуженог Мемиши Агуша тврдње оштећених „Ц-1“ и „Ц-2“ не могу да се прихвате јер опис које оне дају за овог оптуженог не одговара његовом стварном изгледу иако га оне касније заиста препознају. Исказ оштећених је озбиљно доведен у сумњу раније датим исказима пред судом у Нишу као и исказом знаје оштећене „Ц-1“. Предлаже да суд оптуженог Мемиши Агуша ослободи од оптужбе и да му укине притвор.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА:

Бранилац опт.Муслиу Шефкета адв.НЕДИЋ ДЕЈАН

АДВ.НЕДИЋ ДЕЈАН:

Поштовани суде, одбрана Шефкет Муслију сматра да у досадашњем току поступка није доказано ниједно кривично дело које му се ставља на терет оптужницом Тужилаштва за ратне злочине. Ја бих желео због економичности и ефикасности овог поступка да се придружим досадашњим тврдњама мојих колега који се односе почевши

од функционалне надлежности па све до исказа о начину на који је сведок „Божур 50“ дао свој исказ, не бих желео да понављам из нелогичности које су до сада истакнуте и желео бих само да се задржим на неком спецификум који се односи на мог брањеника. Желео бих прво да истакнем да је овде спомињано као оптужујућа околност сведочење [REDACTED] за кога се наводи да је идентификовао мог брањеника као лице које је тукло, мучило у Интернату. Међутим, у његовом исказу од 07.03.2011. године стоји следећа реченица коју цитирам: „Чуо сам за то име Шефкет Муслију“, значи ниједног тренутка не потврђује наводе оптужбе. Такође бих цитирао и сведока [REDACTED] који у свом исказу од 21.02.2012. године каже „овај човек са фотографије ми је познат“, значи он каже да је само познат, да личи му на неког, не тврди да га је он злостављао или да му је било шта друго чинио.

Желим да кажем следећу важну ствар а то је што, мислим нешто што желим да истакнем што мислим да је спецификум из исказа сведока „Божур 50“. По тврдњама сведока „Божур 50“ у том периоду ОВК имала је јасну структуру и можда и више, али бар две групе су се истицале, значи Пршевска група и Бујановача група. Желм да истакнем суду чињеницу да сва лица која се налазе у овој оптужници су из Пршева. Једно-једино лице из [REDACTED] је Шефкет Муслију. Нормално поставља се питање ако је сведок „Божур“ причао како је причао како то је могуће и како то је изводљиво да је он члан Пршевске групе која је имала своју надређеност, своју структуру иако он не зна ко му је био командант, ко је био лице које му је извршило наређивање, како је могао да има икаквих контаката са човеком за кога неосновано тврди да је био шеф Бујановачке групе. У доказ овој мојој тврдњи желим да истакнем да ми имамо у списима предмета студију кога гласи „Албански тероризам и организовани криминал на Косову и Метохији“ где се наводи да је мој брањеник током 1999. године учествовао у злостављању Срба у Гњилану пресретањем, нелегалном хапшењу, малтретирању и пљачкању путника на путу Бујанвац-Гњилане изнад села Добросин што су многи сведоци у овоме поступку истакли да су били заустављени, малтретирани и ово све што је наведено, али не у Интернату. Значи, ако поверујемо и овој студији за коју немамо никаквих разлога да сумњамо да није колико толико објективна имајући у виду околности у којима је настала ни ту се не може навести да је мој брањеник извршио кривично дело које му се ставља на терет. Значи, то су уз оне остале констрадикторности које се односе на исказ „Божура 50“ желим и да скренем пажњу на још једну чињеницу и сам тужилац је јуче у својој завршној речи споменуо да је Шефкет Муслију, не улазећи у његове атрибуте како је он квалификовао тог човека, навео да је био мало по страни па баш зато је био и мало по страни зато што није учествовао у овоме што му се ставља на терет. Можда јесте у нечему другом, али не овде у времену, у простору и на начин како је то овде у оптужници написано. Рекао сам. Хвала. Тражим ослобађајућу пресуду.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Предлаже да се оптужени Шефкет Муслију ослободи од оптужбе, јер нема доказа да је извршио кривично дело. Овог оптуженог помињу само сведоци [REDACTED] који наводе само да им је познато то име, али не и да их је малтретирао. Исказ „Божура 50“ у погледу овог оптуженог је нелогичан, јер је немогуће да су постојале две групе и читава организациона и командна структура ОВК, јер то не произилази из других доказа, а и нелогично је да су Шефкет Муслију који је из [REDACTED] и „Божур 50“ који је из Пршева у истој групи, па да због тога „Божур 50“ зна шта овај оптужени ради, нити из других доказа који се

налазе у списима произилази да је овај оптужени извршио кривично дело, па због тога предлаже да га суд ослободи од оптужбе.

Адв. БОШКОВИЋ АНТЕ
Бранилац опт.Садик Алије

СУДСКИ ТУМАЧ ГАНИ МОРИНА: Молим председника већа, молим Вас адвокати нека говоре мало спорије јер је врло тешко преводити такву брзину читања ствари. Хвала Вам.

АДВ. АНТЕ БОШКОВИЋ:

Ја такође као бранилац сматрам да није доказано да је оптужени Алији Садик извршио кривично дело како је то описано измењеном, допуњеном и проширеном оптужницом Тужилаштва за ратне злочине. Ја бих овде упростио ствар и рекао следеће: нико не може да оправда ове злочине који су описани у оптужници и сви ми знамо да су се злочини догађали. Међутим, питање је у овом делу да ли су ови злочини уопште овако на овај начин се и десили и ко их је, а што је најважније извршио. Оптужени Алији Садик којег ја браним оптужен да је на неки начин учествовао у неким радњама које су описане у оптужници, али ја бих рекао да једини доказ који је овде изведен на ту околности то је сведочење сарадника, сведока сарадника „Божура 50“. Обзиром да сам исказа тог сведока за кога су колеге рекле шта мисле а и ја се томе придружујем, обзиром на тај део исказа и на недостатак других доказа који би потврдили веродостојност исказа сведока „Божура 50“, сматрам да се на основу тог исказа само не може засновати пресуда нити огласити одговорним Али Садик за ове извршене радње, описане радње у оптужници, а самим тим и за кривична дела. Сам сведок „Божур 50“ је могао да прича овде шта хоће, ми то нисмо могли да проверимо, а имао је наравно мотива обзиром да му је опроштено неколико убистава које је сам признао и не знамо да ли их је чинио сам или са неким, али он је могао да каже да је био са било ким и његов кредибилитет је доведен до значајне мере у сумњу и на основу исказа тога не може да се само заснује пресуда. Осим тога током поступка овог окривљеног који никада није овде приступио, нико није ни препознао на овим сликама колико сам ја успео да видим да у томе и нема доказа, па према томе ја предлажем да се због ових разлога окривљени Алији Садик ослободи од оптужбе. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА:

Предлаже да се овај оптужени ослободи од оптужбе, јер њега нико од сведока који су саслушани није ни препознао нити описао, док је исказ сведока „Божура 50“ непоуздан и непроверљив, уз изражавање најдубљег пијатета према жртвама предлаже да се овај оптужени ослободи од оптужбе.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Петровић Владан, је ли може?

Адв. ВЛАДАН ПЕТРОВИЋ – бранилац опт.Идриз Алије

Поштовано веће, поштовани колега тужиоце, поштоване колеге браниоци, окривљени, односно оптужени,

Ја сам бранилац оптуженог Алију Идриза коме се суди у одсуству, јер није доступан правосудним органима ове земље. Сама та чињеница ми је знатно отежала припремање одбране, односно одбрану браћеника Алију Идриза, јер нисам био у прилици и могућности да прикупљам доказе у прилог његове одбране. Међутим, током овог дугогодишњег поступка изведени су бројни докази што материјални, што путем саслушања сведока који су приступили било на овај главни, било сведока који су саслушани у истражном поступку или у форми истражне радње током 2011., ниједним од изведених доказа није не на несумњив, него на било какав начин доказано да мој браћеник Алију Идриз учинио девет кривичних дела ратног злочина против цивилног становништва које му се оптужницом ставља на терет. Јуче смо чули уваженог колегу тужиоца који је навео да је наводно од руке мог браћеника страдало неколико десетина људи како је овде у оптужници описано на најсвирепији могући начин. Како је то утврђено, искључиво на основу исказа сведока сарадника „Божур 50“. Ја ћу се на сведока сарадника вратити мало касније у свом излагању, о њему је врло исцрпно говорио колега Ресавац као и остале моје колеге које су пре мене износили завршну реч у овом предмету, међутим шта је овде специфично, саслушано је близу стотину сведока, сви ти сведоци су имали прилике да погледају фотоалбум са фотографијама припадника ОВК, уз резерву коју морам овде да изнесем у погледу таквог начина препознавања ниједан од тих сведока, а говорим то је близу стотиу људи који су саслушани у разним фазама поступка, није идентификовао Алију Идриза као лице које се нашло на месту где се њима догодило зло о коме су они сведочили. Сведочили су о отмицама, о премлаћивањима, о пљачкама. Нико није препознао Идриз Алију као лице које је је било на том месту, а нарочито не као лице које је учинило било какво зло према оном оштећеном сведоку који је саслушаван.

Са друге стране поред исказа сведока ту су и материјални докази, односно трагови који су такође овом суду, односно већу били презентовани, ту првенствено мислим на тела несталих лица, односно пронађених жртава на подручју Гњилана, односно подручја општине Гњилане и начина на који су они лишени живота, односно на који су страдали. Мом браћенику се ставља на терет да је учествовао у масакрирању, значи у најсвирепијем и најсуровијем начину лишавања живота и каснијем касапљењу тих лешева и бацању што у контејнер који се налазио у кругу Интерната, односно испред Интерната у Гњилану или у Ливочко језеро о коме је овде већ било речи. Видели смо и чули смо вештаке који су се изјашњавали да ниједан од пронађених лешева, односно тела које су они имали увид у обдукционе записнике није лишено живота, односно није на траговима, односно телима не постоје трагови масакрирања, сечења, ломљења, кидања онако како описује сведок сарадник. Сведок сарадник „Божур 50“ као што рекох једини терети мог браћеника и описује догађај у коме наводно учествовао и Алија Идриз као један од саизвршилаца, односно саучесника. Међутим, исказ „Божура 50“ и о томе је као што рекох већ било речи од стране мојих колега, чијим се ја речима и придружујем, је ли, је нејасан, неконзистентан, и као што рекох није потпуњен било каквим материјалним доказом или исказом неког другог саслушаног сведока, односно оштећених. Ја бих већу само указао на неколико његових изјава је ли, из којих се може видети та противуречност и

неконзистентност, ево како он рецимо описује начин на који је он спроводио наређења, каже овако цитирам „мени је некад Шаћа рекао иди до фабрике батерија тамо или Фазли Хајдари, да ликвидираш једног албанског шпијуна, онда смо се ми мобилисали, отишли смо и извршили наредбу“, тако сведок сарадник описује начин на који је њему издао наређење и како је он то наређење спроводио. Нема ни датума, односно времена тог догађаја које је он требао, догађаја у коме је учествовао. Опис лица, под овим описом лица не подразумевамо име, презиме, адресу и нешто слично о чему је јуче уважени колега тужилац говорио да је могуће извршити кривично дело, да ли је према НН лицу, међутим нема било каквог описа тог лица, да ли је лице ниско, високо, мршаво, дебело, телесне грађе, ближих података о месту где је то лице требало да буде ухапшено, лишено слободе, због чега, значи било какав податак који би помогао да се утврди ког су то албанског шпијуна група у којој се налазио сведок сарадник и мој браћеник, ликвидирали по наређењу Шаћирија или Ајдари Фазлије. Свима нама је овде у судници јасно да то није обичан догађај отићи неког и ликвидирати, а посебно неког за кога се тврди да је албански шпијун. У том смислу је потребно да лице које је извршило такво наређење има неке ближе податке о чему сам већ говорио, барем године старости и тако даље, а као што рекох сведок сарадник ни у истрази када је био саслушан и у два наврата овде на главном претресу где сам ја био присутан с обзиром да је једно време био раздвојен поступак у односу на оптужене којима се суди у одсуству, није ближе описао догађај у којем учествује што је врло индикативно јер је „Божур 50“ у свом исказу описивао догађаје који су стравични. Просто је невероватно да неко ко је описао такве догађаје за које тврди да је у њима учествовао, не може да се сети детаља таквих догађаја, односно описује их врло паушално, површно без било каквих ближих података.

Рецимо сведок сарадник поред осталог ставља на терет мом браћенику да је под тачком 11. ишао да заједно са њим ликвидира као што рекох одређеног албанског шпијуна и када су они тог наводног албанског шпијуна ухватили он им се обратио пазите каже на српском језику „зашто мене ја сам био са вама“ цитирам „радио сам управо за вас“, да ли је логично да Албанац коме прети смртна опасност да буде ликвидирањем због тога што је српски шпијун, односно Албанац који шпијунира за Србе по ономе како „Божур 50“ наводи, да ће лицима која су дошла да га можда чак и лише живота, у том тренутку можда то није знао, да се обрати на српском језику и да тврди да је радио управо за Албанце, а не за, да је радио управо за Србе, а не за Албанце или за неког другога. Постоје бројни примери као што рекох нелогичности, контрадикторности и противуречности исказа „Божура 50“, ја сам се на њему мало дуже задржао као што рекох не постоји други докази који би теретили мог браћеника осим самог тог исказа, значи комплетна оптужница у делу који се односи на опт. Алију Идриза је заснована на исказу сведока сарадника, због тога и посвећујем ту пажњу је ли исказу сведока сарадника је као што реко нејасна, неконзистентна, противуречна и на сваки начин да кажем оспорена и исказима других сведока који су овде саслушани, а као што рекох и доказима који постоје у списима предмета. Колеге које су говориле пре мене су већ помињале Ливочко језеро, о њему је овде било доста речи, ја нећу понављати оно што су колеге пре мене као што рекох о томе говориле, нарочито колега Ресавац, међутим нама је од велике помоћи управо био извештај о претраживању Ливочког језера, које је по мом мишљењу рађено доста темељно јер је претраживано и уз саму брану, дакле „Божур 50“ тврди да су бацани делови тела који су пре тога стављани у џакове, односно вреће, као и шира да тако кажем површина од бране језера ка средини језера. Већ је речено и уосталом у том извештају и стоји да није пронађен било какав део тела или комад тела. Међутим, мени је јуче запало пажњу или ако тако

могу да кажем да је уважени колега тужилац када је говорио о стравичности злочина и о томе како није, нису могла та тела која су била раскомадана да се прикупе на адекватан начин па су колико сам схватио платнени џакови замењени пластичним врећама које су наводно биле адекватне за такву врсту транспорта. Управо ми је тај један податак на који је он указао у исказу сведока сарадника индикативан у погледу чињеница да сведок сарадник не говори истину, а ево због чега. Ако је неко делове тела за које тврди да их је претходно раскомадао, спаковао у пластичну врећу, однео до бране Ливочког језера и бацио у Ливочко језеро, просто је невероватно да пластика која није склона пропадању, труљењу и свему осталом, не остане у пластичним џаковима, односно те вреће у којима се налазе делови тела, остане на том месту где је бачено. Ајде да кажем да су можда делови тела били распаднути који су били у платненим џаковима или неким другим, међутим ако је тело било спаковано у пластичну врећу као што тврди сведок сарадник, а као што је јуче и потсетио уважени колега тужилац просто је немогуће да после 10 година та врећа на том делу где тврди сведок сарадник да је била бачена, не буде пронађена. Велики број људи је лишен живота у Интернату, то су стравични догађаји наравно и моје искрено саучешће породицама лица која су изгубила животе на подручју Гњилана и шире околине, међутим реч је о великом броју лица која су наводно страдали у Интернату у Гњилану. Требало се ослободити тих лешева по тврдњи „Божура 50“, један од начина на који он тврди да су ти лешеве склањани, односно уклањани посмртни остаци, је спаљивање у контејнеру у кругу болнице, у кругу Интерната у Гњилану. Он описује те догађаје тако што каже „ми смо те лешеве бацили у Ливочко језеро и неке смо бацили у контејнер који се налазио за смеће испред Интерната у Гњилану“. Колико се сећам ја или неко од мојих колега мислим да сам ја поставио питање шта су радили са тим контејнерима када се контејнер напуни са лешевима, јер он тврди да су свакодневно вршена та убиства, он каже ми смо каже те контејнере палили када су ти лешеве изгорели, ми смо онда стављали нове лешеве. На страну то што је немогуће тако спалити толику количину лешева за тако кратко време, међутим немогуће да није пронађен ниједан посмртни остатак са траговима паљења, односно ватре где би се видело да је било који леш био изложен високој температури, односно да је спаљиван. Према томе то још једном указује и потврђује да сведок сарадник „Божур 50“ не говори истину. Мотиви његовог слободно могу да кажем лажног сведочења могу да буду предмет разних спекулација, ја верујем у ово што је рекао колега пре мене, колега Ресавац, да је он имао добрих разлога да прибегне таквом начину сведочења да би можда себи обезбедио неки повољнији положај, не због опасности које му прете него неких других поступака који су се против њега водили, у то не желим да улазим јер представља неку врсту спекулације али сматрам да уважено веће не може да донесе одлуку на основу исказа „Божура 50“ у погледу извршења девет кривичних дела ратног злочина који се стављају на терет, ратног злочина против цивилног становништва, које се ставља на терет мом браћенику Алији Идризу.

На страну то што је сама оптужница непрецизна и у погледу временског периода извршења кривичног дела које се ставља не само мом браћенику него и свим оптуженим лицима на терет, место извршења кривичног дела као и самих оштећених који су том приликом лишени живота. У диспозитиву оптужнице да кажем у уводном делу се наводи да је најмање 80 лица сурово мучено до смрти и убијено а да је још одређени број, јуче смо чули прецизан податак, најмање 32 лица се и даље води као нестало и њихова судбина је непозната. Ја бих указао овом приликом на контрадикторност која постоји између оваквог једног податка какав је садржан у оптужници и описа догађаја како се наводи у тачкама оптужнице која се појединим

лицима ставља на терет, нарочито мом браћенику Алији Идризу. Сва та кривична дела ратног злочина против цивилног становништва су извршена, највећи део у Интернату у Гњилану на начин као сведок сарадник описује, и на подручју самог града Гњилана. Међутим, ако се прочитају искази сведока који су саслушавани током 2011. године у форми истражне радње пред истражним судијом овог суда, може да се врло једноставно утврди и провери да је огромна већина, да не кажем готово сви саслушани сведоци сведоче о догађајима који се нису десили у самом Гњилану, него су се десили на подручју, на ширем подручју општине Гњилане, практично у околним селима и сведоче као што је рекао и колега Ресавац, о томе да је реч о лицима која су њима на неки начин позната, било да је реч о њиховим комшијама које чак и поименице познају или да је реч о Албанцима из суседног села. Међутим, овако како је наведено у оптужници произилази да су сва та лица лишена живота у Интернату или у самом граду Гњилану, док њихове породице односно чланови њихових породица које су као оштећени сведочили пред овим судом, говоре о томе да су та лица изгубила живот на другом месту. Ја сматрам да је било довољно времена од тих трагичних догађаја па до момента подизања оптужнице, односно покретања истраге и преткривичног поступка да се барем утврди која су лица настрадала у Гњилану, која у околини Гњилана, њихова имена, презимена, њихове адресе, начин на који је утврђено, па да се тек онда крене у поступак утврђивања починилаца и утврђивања њихове одговорности за та дела која им се ставља на терет.

Ту се у потпуности придружујем ономе што је колега Ресавац рекао да је овај поступак кренуо ако тако могу да кажем, од позади. Ја сам уверен да ће и веће прихватити да кажем једну ту чињеницу да практично је оптужница подигнута без доказа где је је прибављен и доказ, исказ сведока сарадника на којем се по Законнику о кривичном поступку може засновати пресуда, али сматрам да у конкретном случају овај доказ није довољан да би била донета правилна, законита пресуда која би не само мог браћеника него и остале оптужене у овом предмету огласила кривим и осудила на затворске казне.

Осврнуо би се још укратко само на саму квалификацију дела на крају, као што рекох то је већ било да кажем помињано од стране мојих колега који су пре мене износили завршну реч, мом браћенику као и осталим оптуженима је стављено на терет извршење кривичног дела ратног злочина против цивилног становништва из члана 142 став 1 Кривичног законика СРЈ тада важећег у време извршења дела, шта је специфично и шта је важно за овакво једно кривично дело, елемент бића кривичног дела ратног злочина против цивилног становништва представљају околности под којима се дело које су детаљно набројане је ли, у самом том члану и извршена. То је значи време рате, оружаног сукоба или окупације. Бројни сведоци саслушани о којима сам мало пре говорио су се изјашњавали о околностима под којима се њима десило зло о коме се сведочи. Нико од њих ниједног тренутка није поменуо да је било било каквог оружаног сукоба са албанском страном, било од стране организованих оружаних група Срба, са организованим оружаним или неорганизованим оружаним групама Албанаца. Сви су они сведочили о претресањима, малтретирањима, премлаћивањима и свим осталим делима која су им се десила да су чињена када су се налазили на путу да су заустављани, пљачкани и тако даље. А на страну то што сведоче о лицима која су та дела чинила. Углавном наводе да је реч о цивилима који нису имали неку командну структуру, где је ту главни био неко из суседног села, тако да се може рећи да је реч о бандама, а не о оружаним формацијама организованог карактера као што представља ОВК, ФАРК или друге оружане формације Албанаца које су биле активне током 1998. године, за време бомбардовања и можда касније. Као што рекох није постојао оружани

сукоб, јер је за оружани сукоб, појам оружаног сукоба подразумева две зараћене, сукобљене стране. Овде немамо две сукобљене стране него имамо Србе који трпе злостављање, малтретирање, шиканирање и убиство од стране наоружаних албанских банди о чему они сведоче. Што се тиче рата, ратно стање је престало јер потсећам потписивањем Кумановског споразума у јуну 1999. године престало је ратно стање и престали су оружани сукоби са Албанцима и потписивањем војно техничког споразума и доношењем разулочије Уједињених нација војска и полиција Србије, односно Савезне Републике Југославије тадашње су се добровољно повукли са територија Косова. Значи није било стање окупације, њихово место у погледу безбедности наводно требали су да преузму КФОР, односно припадници међународних оружаних снага. Престало је ратно стање, није постојала окупација јер као што рекох потписан је споразум који су међународне снаге, на основу кога су дошле на територију Косова, а није било ни оружаног сукоба јер као што рекох немамо било каквих доказа о томе да је постојао било какав оружани сукоб, већ је постојало малтретирање Албанаца наоружаних припадника српске у том тренутку мањине јер је остао мањи број Срба на Косову. У том смислу сматрам да није испуњен, односно није основни елемент бића кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва јер не постоји као што рекох ни ратно стање ни ратни оружани сукоб нити окупација што даје специфичну тежину и остварује елемент кривичног дела ратни злочин за догађаје који су у оптужници наведени, убиства, премлаћивања, протеривања, силовања, мучења и нечовечно поступање. Уважени колега тужилац се јуче осврнуо на тај, у погледу квалификације врло да кажем споран, врло спорну да кажем једну правну квалификацију и наводи одређене околности на основу којих он сматра да је постојао оружани сукоб између српске и албанске стране, међутим аргументи које он износи су углавном политичка, тумачење политичких догађаја који су се дешавали у то доба на територији Косова, међутим не даје конкретне доказе из којих би се видело да је постојао оружани сукоб као што рекох и докази који су изведени пред овим већем и пред истражним судијом, указују управо на супротно да није било оружаног сукоба већ да је било, понављам, малтретирања Срба од стране Албанаца. У том контексту сви ови и ови догађаји који су се десили не могу имати обележје ратног злочина против цивилног становништва из члана 142. Међутим сматрам да је због тога говорим о томе на крају своје завршне речи, да је то мање важно мада је наварно врло важно али је мање важно од чињенице да није доказано да је мој браћеник извршио кривично дело које му се оптужницом ставља на терет, а као што рекох то је девет кривичних дела ратног злочина против цивилног становништва. Чак морам да кажем да није ни сумња створена да је он то извршио ако би се изузео исказ сведока сарадника јер као што рекох било је препознавање и нико од саслушаних сведока није препознао мог браћеника да је био присутан на месту догађаја, а нарочито да је било шта извршио. У том смислу и због тога предлажем поштованом већу да мог браћеника оптуженог Алију Идриза, ослободи оптужбе за извршење кривичног дела ратног злочина услед недостатка доказа. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА:

Предлаже да се оптужени Алија Идриз ослободи од оптужбе јер нема доказа да је извршио ово кривично дело. Наиме, њему је стављено на терет да је са девет радњи извршио ово кривично дело, док саслушани оштећени и сведоци приликом прегледа фотоалбума нису указали и нису препознали овог оптуженог. Они говоре о неким другим догађајима па уз најдубље саучешће према жртвама бранилац наводи да поступак није почео од евидентирања догађаја, сакупљања сведочења

жртва па затим прикупљања доказа и тражења учинилаца, већ напротив наопако од исказа сведока „Божура 50“ који је потпуно непоуздан, коме се не може веровати и приликом оцењивања исказа овога сведока, придружује се речи колега које су о томе говориле. Посебно указује на мотив који овај сведок има да сведочи у поступку. Указује да и у оним деловима где је исказ сведока „Божура 50“ могуће проверити као што је чињеница да су тела уклањана бацањем у воду Ливочког језера, произилази да исказ сведока није тачан јер немогуће је да уколико су тела пакована на начин како то описује „Божур“, не остане никакав траг у језеру. Сведочење „Божура 50“ у погледу места, времена и оштећених који су страдали је непрецизно па је таква и оптужница која је заснована на његовом исказу. Сведови пак који сведоче о овим догађајима говоре о неким другим местима где су се догађаји одиграли, као што су села у околини Гњилана. Управо анализом тих исказа може да се закључи да никакви припадници ОВК у време које је означено у оптужници нису вршили кривична дела, већ у неку руку банде Албанаца над којима није било контроле. Дакле, нема ни те стране у оружаном сукобу док се друга српска страна по потписивању Кумановског споразума повукла, па стога нема ни оружаног сукоба ни рата при чему бранилац наводи да нема ни квалификације дела онако како је то означено у оптужници. Због тога предлаже да се овај оптужени ослободи од оптужбе.

Е сада ко ће господо Крстић или Радуловић први? Паузу, добро. Да ли можете у међувремену онда за време паузе да неко контактира или са браниоцем Константиновићем да каже ко ће уместо њега.

За овим суд одређује паузу.

Молим? Добро, пауза 15 минута да се можда одморе неки. Добро, дакле суд одређује паузу у трајању од 15 минута. Адвоката Бошковића касније мења Недић, Миловића мења Петровић.

Седите, извините што смо закаснили.

Дакле да констатујем да су ту тужилац, браниоци и већ онако са заменама како смо евидентирали и оптужени, наставља се са изношењем завршних речи.

Нема Константиновића, хоће ли господин Крстић или Радуловић ко ће први? Можете? Ви сте мени овде за Хајдари Фатона је ли, пре Радуловића.

Бранилац опт. Хајдари Фатона, Хајдари Самета, Хајдари Ферата и Сахити Камбера и Садику Селимона адв.ЗДРАВКО КРСТИЋ

АДВ. ЗДРАВКО КРСТИЋ:

Поштовано веће, цењене колеге, поштовани оптужени и присутна публика неко је данас рекао од мојих колега којима се ја у целости придружујем оно што су у својим завршним речима рекли да ће овај суд имати тежак задатак. Када смо код тога ја ћу учинити све да испоштујем наш претходни договор да данас браниоца и заврше свој део посла, а да сутра евентуално и о томе се изјасне и наши брањеници и дефинитивно

да се закључи овај претрес сутра, тако да ћу максимално уз вашу дозволу а претпостављам да је бланко имам, бити кратак, што не личи баш на мене, али учинићу напор. Дакле, неко је рекао да ће овом суду, овом већу сада бити тежак задатак да одлучује по ко зна који пут фризираној, уређеној и дотераној назовимо оптужници. Ја не мислим тако иако генерално мислим да је суду увек најтеже, нарочито ако има пред собом папир који у уводном делу стоји да је оптужница и ако има тако валидне „предложене“ доказе, онда је суду увек најтеже. Међутим суду је, овом првостепеном, у знатној мери помогао виши Апелациони суд кроз КЖ решење. Дакле, проверу, прву проверу та тзв. оптужница је имала у жалбеном поступку и дабоме да није издржала. Ја сам пре доношења и закључења претходног главног претреса и доношења првостепене пресуде у својој завршној речи говорио негде и у детаље што се тиче тада изведених доказа. Данас после давања завршних речи мојих колега, посебно колеге Ресавца, који ми је потпуно разбио концепцију, ово говорим похвалном смислу и контексту када је реч, осврт на до сада изведене доказе, а посебно око кредибилитета „Божура 50“. И у свему се слажем оно што је он изнео и претходне колеге. Једино се не би сложио када један од претходних колега каже да се оптужница ослања на изјаву „Божура 50“. Можда у формалном смислу да, али у садржајном смислу „Божур 50“ је парадигма конструкције коју је направила Државна безбедност у лицу [REDACTED], тако да се ова оптужница и цео поступак ослања на конструкцију Државне безбедности и [REDACTED], ко је наручилац посла не знам, само могу да претпоставим али извођач радова је био „Божур 50“, он је погодна личност за то из свима нама познатих разлога. Ја ћу се само у својој завршној речи држећи се оног концепта да будем што краћи и економичан, врло кратко осврнути на раније изведене доказе тамо где је неопходно, тамо што додирује другостепени суд, кратко се осврнути на новоизведене доказе у овом поновљеном поступку и извештаје што кроз ожалбени поступак су презентирани, што овде већу који су изведени у поновљеном поступку, уз ваше допуштење са кратким освртом жалбеног, односно констатације другостепеног поступка и разуме се на крају би се осврнуо сасвим кратко колико и заслужује, а не заслужује много и на завршну реч заступника јавне тужбе, разуме се са предлогом.

Моја првобитна концепција да би скратио поступак је била не одустајући ни за јоту од завршне речи првобитног првостепеног поступка, цитирам неке ставове у мојој жалби па сам брзо схватио да би то било непристојно, а суд има ту жалбу само хоћу рећи да све наводе жалбе у погледу и кредибилитета „Божура 50“ и у поклоњеној вери приликом доношења првостепене одлуке и у поклоњеној вери и оцени, погрешној оцени оштећених сведокиња Ц1 и Ц2 је Апелациони суд до танчина преузео из жалбе. Кроз жалбу сам доставио и нов доказ који сам за себе говори о провери одбране мојих браћеника, а то је изјава мајке овог несретника занатлије „Божура 50“ која је дала изјаву и исту оверила у Основном суду у Врању, односно Судској јединици у Прешеву, која изјава заједно са раније изведеним доказима, читањем извештаја о примању хуманитарне помоћи у Куманову, ако се сећате инсистирали смо на ту изјаву, па са изјавом и констатацијом надлежног органа по вашем захтеву са Косова и Метохије да лице у лицу „Божура 50“ је непознато да је уопште било припадник ОВК. Дакле када се све то скупа погледа на једном месту стави, онда је нема сумње „Божур 50“ оруђе у рукама [REDACTED] и оног ко је филовао ову пријаву и ову оптужницу и подигао ову овакву оптужницу која се не ослања на ниједан материјални доказ, већ на голу причу, измишљену причу, на јад страдалника наших, а богоми и других људи на Косову и Метохији. Пошто је то нов доказ, дозволићете ми ја ћу само кратко да прочитам шта каже мајка, дакле „Божуру 50“ не верује ни мајка рођена, ето таква је то морална громада. Мајка каже „познато ми је да се мој син „Божур 50“ налази у Београду“, водим

ја рачуна тужилац не мора да се штреча, „у предмету К.бр.2/9 појављује у својству сведока сарадника „Божур 50“. Мени је речено да је мој син био укључен као припадник ОВК на Косову и да је заједно са осталим оптуженима по горе наведеном предмету вршио најтежа кривична дела ратног злочина. Желим да назначим да мој син никада није постао нити је био припадник ОВК јер је у времену ратних дејстава био малолетан. Током 1999. године мој син никада није био у Гњилану нити пак на Косову. Ја ову изјаву дајем под кривичном моралном и материјалном одговорношћу“, и тако даље и тако даље, таква је изјава оверена под броје 4 Ов.број 573/2011 године у јединици Прешево Основног суда у Врању, па ми све време тврдимо ово да „Божур 50“ није био никакав припадник ОВК да је то ситан криминалац који је са годинама растао и квалификовао се за мало већег криминалца и сада када је одрастао, порастао у међувремену је постао сарадник полиције тајне у цивилу, са униформом и тако даље, не би ли спасавао своју кожу. Где год је стигао он је вршио кривична дела и када год је стигао. Овде он повезује моје браћенике, браћу Хајдари и остале које зна из улица, од даље до те улице није ни иашо па њих познаје и њих препознаје да су били у ОВК. Знате неко је рекао овде, цео поступак је наопако постављен, па како да није наопако постављен, догађај се одиграо овако или онако и било је глупости, зато смо и дошли, зато смо и ту где јесмо, нажалост. И уместо, а ја ћу цитирати те изјаве јер сам их погледао овде смо их наворно прочитали, проглашене су тајном и тако даље, тај извештај ДБ-а и ВБА-а одмах да вам кажем, ја сам искусан човек и нажалост само они који имају доста година су искусни, па сам на својима леђима искусио и те службе. По правилу, то ништа није ново код нас, по правилу те две службе не могу да се очима виде јер хоће политици, режиму, држави, било ко да је то је ли, прикажу као најоданији и не зна се ко је оданији од њих и онда фризирају податке о разноразним опасностима, али сада ова два извештаја на које ћу се ја осврнути детљније касније ако има времена, ако нема довољно је и ово, за паметне је доста. Дакле, ова два извештаја из оних извештаја које су доставили суду прво се не види када су сачињени, да ли у време догађаја или сада 2012. године, ако су у време догађаја, па они све знају, а споменућу и овај билтен што је колега рекао, памфлет један, бела књига о криминалцима Албанцима и тако даље, па ми треба да на правимо белу књигу нашу, али добро. Дакле, све је то удварање режиму, они су важни и чувају радна места, ако су знали, враћам се, ако су знали за извршиоца, говорим конкретно о овом догађају, па што их не похапсе, шта су чекали „Божура 50“, ако је прављен извештај сада, а претпостављам да јесте, а зашто претпостављам, доста су идентични извештаји, почиње се са криминалном терористичком организацијом ОВК, па не суди се овде ОВК, тужилац је спомињао и ону ОВМ, БРМ како се зове, не знам, доле она друга организација војна која је амнестирана, једино ако неко отвара сада питање онај ко је амнестирао, па да га се гони зашто, мислим не треба ни помињати то. Дакле, ако је сада прављен извештај а ја сумњам и мислим да је очигледно сада прављен тај извештај, он је прављен на једном месту, сада по први пут су аналитичар, како се зову они, аналитиком се баве, дакле из једне службе и друге службе војне и цивилне сели и направили сценарио и где чуад када то прочитате, и прочитате изјаву првобитну „Божура 50“ коју је он научио напамет, видећете да има доста сличности, а зашто, па на једном месту је и „Божур 50“ био када је то прављено, „Божур 50“ је трансмисија, он треба да пренесе сада овде и да нас убеди како је он јадан трпео 10 година није спавао. Мучила га савест, да не претерам ја у „Божуру 50“.

Дакле да се вратим на примедбе Апелационог суда изнете у КЖ решењу Кж1 По2 8/11, где су уважене жалбе одбране, па и тужиоца признајем. Тамо се са правом поставља питање правне квалификације и покушај, а о томе ћемо на крају нешто рећи у

осврту на завршну реч тужиоца, покушај тужиоца да нам држи овде предавање шта је оружани сукоб је ћорава посла, тужилац то не може да пренебрегне овај став ни тужилац ни одбрана, а богами ни овај суд, ви сте рекли шта сте рекли у првостепеној пресуди, али има једна мањкавост, она је сјајна, другостепени суд не мисли тако, па још и налаже шта треба да се уради и каже да не улазим мало дубље у то да досадашњи став првостепеног суда се не прихвата када је реч о околностима у којима је извршено ово кривично дело, што ће рећи нема кривичног дела које је поставила оптужница и за које се ми овде батргамо оволико времена, четврта година. И сада тужилац када је добио ту пресуду другостепену да има мало, мало зрнце оволико професионалне етике, а толико и храбрости и самосталности, признајем да ово нема ни толико, јер у таквим околностима радимо нажалост, он би устао и одустао од оптужнице и решио проблем овог предмета суда и свих нас, али не, он је и оптужницу базирао и изјаву „Божура 50“ и све доказе које је предложио, фризирао на основу кривичне пријаве и преткривичног поступка који је водио [REDACTED], јер он то не сме другачије, нема храбрости. Ја мислим да Апелациони суд мимо тога неће проћи, већ је рекао шта мисли о правној квалификацији и ми можемо овде да размишљамо колико год хоћемо, али дела нема, тачка. Шта Апелациони суд каже за „Божура 50“, а то кажем и ја у жалби претходно, опростите ово ја, ја охрабрујем кроз жалбени поступак, а то чиним и сада овом већем, што је у оном другом делу, у већем делу две трећине радњи из првостепене пресуде није прихватио на основу исказа „Божура 50“ јер је оценио потупно неверодостојним исказом, ја само охрабрујем сада у овом поступку само да прошири своје мишљење и став и у односу на овај први део првостепене пресуде, дакле да ништа не верује „Божуру 50“ јер је та примедба је око двоструких аршина рекао и Апелациони суд. Такође охрабрује овај суд да се мане исказа и оцене исказа онако како је дато оштећене Ц1 и Ц2 него у светлу примедби Апелационог суда да се цени. Дакле, ми смо у том контексту имали и нове доказе, па смо саслушали на предлог и одбране и на ваш предлог што произилази дабоме из налога другостепеног суда брата и снају Ц1 или Ц2, свеједно, једне од њих. Шта каже снаја, да јој је јетрва је ли се тако каже, погрешиху, ца јој је Ц1, јесам добро рекао, нисам добро рекао, по правилу лоше кажем, заова, браво, заова, дакле заову је суд описао патријархално васпитана па не сме да каже да је силована па ово, оно, а она брату до детаља исприча, па не може и једно и друго, то и Апелациони суд каже, не може. Снаји каже и то снаја преноси овде како је рекла извукли су ме из реда за хлеб двојица, одвели у шуму и силовали, пазите то снаја каже. Овај брат који је дежурао, осам пута је рекао да је дежурао не би ли сазнали да је он припадник МУП-а и тако даље или не знам неке организације, небитно је, али човек опет коректно каже, Драгиша тако је, тада ми сазнајемо први пут на главном претресу на бројна питања одбране да ли је Ц1 и Ц2 давали неке изјаве негде на другом месту, не и не, први пут овде, први пут, то је и примедба другостепеног суда, држим се тог клишеа, дакле испоставило се и вашом храброшћу коју ја поздрављам, а поздравиху и храброст код доношења одлуке коју ћу предложити, дакле и до Бога ћу вас хвалити кроз жалбени поступак, односно одговор на жалбу тужиоца јер знам шта ће бити, дакле тада Драгиша каже на питање одбране да ли је тада, а то је било убрзо после овог догађаја, а да се вратимо на догађај једна и друга, ту нам је истражна судија колегиница [REDACTED] ако се ја не варам рекла да нема говора о томе да је погрешно датум уписала и да је неко говорио о некаквим силовањима да она то није уписала и тако даље и тако даље, је ли, на неколико дана значи двадесет, има логике то је било 23. и једна и друга то каже у првој изјави и два сата трајало и препознали су људе и тако даље и тако даље, да се не задржавам око тога, дакле само у овом новом доказу шта каже [REDACTED] брат, убрзо, значи убрзо, дан, два, ја сам га питао када, дошли су из

СУП-а у цивилу и на моје питање шта су разговарали, он каже, али врло јасно видећете ви тамо фала Богу све је снимљено, дошла су два полицајца у цивилу и разговарали са сестром, тако што су рекли јесу ли вас силовали, јесу и одговорили и отишли. Ето то је био разговор. [REDACTED] зна да су оне силовале пре него што оне има шта да кажу, е то је филовање, то је припрема, трећи дан, трећи дан од боравка у Нишу ове јаднице зна се да су силоване, „Божур 50“ не прича до главног претреса, не спомиње жене и то је примедба Апелационог суда.

Е сада око оних повреда и тако, знате неуобичајено је да у Дом здравља или где су били, у [REDACTED] јесу, дођу тако претучене, изнемогле жене, особе било које, да их неко доводи и не може да их онај прегледа јер немају здравствену књижицу, могле су кроз хитну помоћ, пала на улици и готово, хитна помоћ значи небитно. Дакле, нису биле у таквом стању, ја не тврдим да нису тучене и да нису биле модре, а да ли је од удараца, да ли је од последица како се овде описује силовања шест дана, па оне не би коракнуле, а не 25 километара ишле до Бујановца ноћу по оном шипражју, а не путем чак, дакле повреде датирају и од тог и не сумњам ја да су оне биле повређене, изгребане и тако даље и тако даље, али и сам виши суд каже несхватљиво је да то објашњење, неприхватљиво њихово да су толико пута силоване да из патријархалног васпитања то нису рекле, и да нису се гинеколошки прегледале, дакле то је необјашњиво. Али јесте објашњиво са друге стране зато што тога није ни било, него је било малтретирање два сата како су рекли први пут, ово потенцирам јер и Апелациони суд тражи то да се провери и ми смо проверили и ево људи су рекли брат и сестра, неће бити да је она поновила пред братом силовање шест дана и тако, не, него је рекла ово одвели нас у шуму и силовали и два сата смо биле тамо, значи то је и то је рекла снаји. Дабоме да белешку тих полицајаца два дана после доласка у [REDACTED] ми немамо ништа нотирано, ништа не знамо ни да ли су били, брат каже да јесу, ја не знам. И сада се гради тај догађај значи има сазнања за тај догађај два дана након доласка у [REDACTED] то је крајем јуна месеца 1999. године и ништа нема преткривичног поступка, нико ништа не ради, зашто не ради, траже „Божура 50“ јер нема доказа, па сте чули из одбране окривљених и Садику Селимона који је на крају дао у једном другом предмету пре тога да је неизбежни [REDACTED] се интересовао за њихов привилегован положај у овом поступак, односно за сарадњу, па да је то на граници и једном мом браћенику нуђено када је враћен из Мађарске и тако даље који је уредну документацију имао и тако даље и тако даље, па када нису пристали онда се сада правда и сила овога света обрушава на њих, има да издрже и да пате због тога што нису хтели да сарађују и лажно сведоче, али су онда нашли овог „Божура 50“ који је тачно ишао у школу са мојим браћеником и имали по 16 и по година заједно и знате како је завршио школу, претњом пиштољем на тог наставника да му да прелазну оцену, ето тако је завршио школу. И после се бавио криминалом у виду заната, он није секао шуму, он је пустошио шуму окол, пустошио и никада поступак се није водио, никада јер је имао привилегован положај за неке друге ствари још нису знали да је одрастао, порастао и да је тог волумена да може да буде заштићени сведок у овако озбиљном предмету, они су га пратили и кљукали га дабоме оним што је он употребљавао, он се дрогирао и препродавао дрогу и за то је одговарао у Бечу, две године јер је то тешко, ми из Трибунала добијамо ето добили смо неки папир зашта је професор рекао да је небитан и ја прихватам то фала богу је ли, наплатили су људи дневнице на наше муке и тако даље, дакле није могло да се затражи бар пресуда, он сам каже „Божур 50“ мада њему не може човек да верује, како зависнику да верујеш, како, било које врсте и алкохоличару а камоли ја ово друго нисам, ваљда су ме године прегазиле па нисам пробао, али кажу да је то страшно и таквим људима не можеш веровати заиста, кажу учени људи. „Божур 50“ наставља

своју активност, он друго ништа и не зна, наставља своју активност што у земљи што у иностранству па тако организује једну групу, организује једну групу, узео доста времена, нећу то да цитирам, нећу, све ви то знате, за извршење кривичних дела, из користољубља све ради, он и ово ради из користољубља, по страни што му је можда и забрањено, то ја не знам, у то не улазим. Чак бих рекао да нису му претили, него он можда се и добровољно јавио, да нешто искористи, је ли. Ово се шалим да му нису претили, хвала богу. Дакле, он организује групу за извршење кривичног дела, ни мање, ни више, него обијање цамије ноћу. Ја не знам да ли тај верски објекат ради ноћу, претпостављам да је „Божур-50“ притишћен савешћу нечистом, те ноћи ишао уствари да клања, да се моли Алаху богу, а један је он, све нас види одозго, дакле, и пала му тренутно идеја да изнесе касицу неку од 300 кила тамо, организовао је то друштво, поведе се поступак, али где чуда, „Божур-50“ има своје адуте, он је заштићени сведок у једном озбиљном предмету о догађају који се одиграо давно, сада је требало наћи, дабоме, доказе за то. Суди се, осуде ови јадници, тамо, који су носили касу, а он идеолог, творац тог дела, је како стоји у другом пасусу пресуде, суди се, прекинут је поступак јер није доступан државном органу. Какав парадокс, да ли суд у Прешеву није државни орган, саставни део државног органа Србије? Ја сам до те пресуде мислио да јесте.

У светлу исказа односно лажи „Божура-50“ ја нећу сада да Вас замарам транскриптом приликом првог саслушања, али ћу се кратко само осврнути на крају када дођем до Садику Селимона. Дакле, како је он говорио о начину, околностима под којима су извршена кривична дела, на који начин, колеге су то говориле, остајем у свему при оци тих исказа, али да то није тачно, рекао нам је и уважени професор Савић и цењена професорка Марија Ђурић, професор анатомије и професор Савић, специјалиста судске медицине, у свом првом налазу, а богами и у овом другом, где су нам појаснили мало и убрзали поступак, ја се неизмерно такође захваљујем већу што је на тај начин превазиђен тај проблем превода документације. Дакле, ништа ново, све супротно од онога што нам је „Божур-50“, па ја ништа друго нисам ни очекивао, то је тако нормално. На питање одбране и у првом саслушању, односно давања изјаве вештака и одбране свог налаза и мишљења, и сада, да ли је могуће да приликом прве обдукције чији смо резултат сада добили, може да се пренебегне „чињеница“ из исказа „Божура-50“ да су остатак тела, коске и тако даље, палили на начин како је то рекао, како је то он објашњавао, а јадник не, он је препричавао шта му је [REDACTED] говорио, како је он ту наводно, како су то палили, да ли је могуће да промакне то форензичарима, односно обдуцентима. Децидан одговор је, не, не, такав је одговор био и код претраге Ливочког језера. Али где чуда, ту шта имамо? Имамо примедбу тужиоца и „Божура-50“ који су идентичне, то су чинили рониоци Албанци. Ја сам мислио после тога али ћу погрешно бити схваћен, „Божура-50“ ја сам престао да констатујем, овај, поднесем кривичну пријаву против заступника оптужнице. Пазите, рећи то на главном претресу, у оци изведеног доказа, све је то у реду, али то су вршили Албанци, а поповати овде и причати политичке измишљотине и приче, како ће расветљавање овог дела да учврсти суживот, не знам да ли је тако рекао, да не кажем браство и јединство, између два народа на југу, па то је апсурд, када ти ни рониоцима не верујеш, само зато што су Албанци. То је озбиљно кривично дело, али ја јавно изјављујем да нећу поднети пријаву. Мислим да би суд требао по служеној дужности то да уради, или бар да га опомене, а зато је дежурни за опомену био бранилац Крстић. И ја Вам не замерам, ја сам често пута и заслужио, често пута, али не увек. Нарочито не када сам рекао, какав карактер оптужница има овај папир што се назива оптужница. А Ви ради достојанства суда, па то, таквим папиром је угрожено достојанство суда, да је неке правде, о чему ће

моји искуснији колега више рећи у писаној одбрани и ја бих предложио да се исфотографира и подели овим млађим колегама, јер сам сигуран да ће бити ту доста описа о овоземаљској, али богами и космичкој правди. Не смемо да заобиђемо то, то је мој предлог, не мора да се услиши.

Дакле, сви ови извештаји о претрази, претраживању Ливочког језера, обдукциони налази, вештачење вештака Савића и колегинице његове Ђурићке, извештај не знам чији, Ви сте тражили специјални суд, шта је то, овај извештај што је дошао за Муслију Шефћета и за остале, где каже да наша канцеларија Амаурицио, то је тужилац, специјални тужилац тамо, на Косову, „EULEX“ или како се већ зову, ја то не знам, а и не интересује ме нешто, дакле где од 14 кажу да наша канцеларија нема информација о „Божуру-50“ да је био припадник ОБК. Дакле, све то када се цени појединачно и повеже, онда како да верујете том „Божуру-50“? После свега тога, још да му се верује, па ја му не верујем ни када каже како се зове. А иначе, иначе, пре обелодањивања идентитета овде сви моји оптужени су знали о коме се ради, именом и презименом, пре. Зашто? Зато што је он уникат, то је једини који може тако нешто да каже, значи једини.

Нешто ћу о, дакле, сви ови искази говоре и потврђују, уствари, одбрану мојих брањеника и став одбране кроз читав овај поступак да нема ни говора да су моји брањеници, па и сви остали учинили дело које им се ставља на терет. Просто када се погледа овај извештај, а сада ћу га ја нешто детаљније погледати, Државне безбедности и ВБА, онда се намеће логичко питање, па шта ће им то, шта ће им та конструкција, коме одговара та конструкција, учвршћивање заједничког живота, сигурно не. Тужилац је спомињао некакву логику. Ја сам се најезио када тужилац спомене логику. Па има ли логике да овакви монструми почине таква дела у време и на начин како је то у овој избројао сам до пет, оптужници оваквој каква јесте, и да се врате да заснују породице и да живе, а неки у то време је већ засновао породицу. Овај што је имао, Хајдари 16,5 година, он се већ оженио. Па замислите младу жену да у 16,5 година остави па да иде да ратује. Па то су апсурди, па то су апсурди. И не само то, учествује у силовању неке тамо за њега је баба. Па то је таква увреда, до сржи, до бола за тог човека, за ту породицу. Када сам код Хајдарија, дакле, само су тројица њих приказани овде и против њих се води поступак од „Божура-50“ јер их је толико знао, четвртог нема, и њега би, и њега би пријавио. А овог несретника, Селимона, да сада не цитирам то шта је речено у истрази и сасвим погрешан идентитет и тако даље и тако даље, само зато „препознао га“ на 18 претходних питања и сугестија тужиоца који је водио предкривични поступак. Какав истражни судија, погледајте службену белешку истражног судија коју цитира Апелациони суд, код препознавања, није тачно да се није видело, видело се све, него није жена препознала, није овладала задатком који јој је био дат и погледајте службену белешку судије истражног у то време, кога сам ја предложио овде за сведока, Ви сте одбили то и ја немам ништа против. Сасвим је довољна и она службена белешка, а службену белешку цитира Апелациони суд, код тог препознавања. Па ја мислим да сем оног погрешног дела у првостепеној пресуди, ја немам ништа против да задржите такав став. То је много несигурно, несигурно, поготову ако је све то припремљено и изрежирано. А Селимон Садику је у предмету само зато што је пре тога две године вршена преметачина у једном другом предмету и нађене слике које до сада нису нађене овде. Тада је нађена слика са оним метком, приватна нека и тако даље и тако даље и тада је сугерирано „Божуру-50“ да каже да је и Селимон и да је као бујановачка група, као он је припадао некој другој групи и тако даље и тако даље. Ово повезујем и са ставом људи из предкривичног поступка, али ја не знам тог [REDACTED] сада и њега смо тражили овде, Ви сте га заштитили. Нека он остане тамо где јесте, мени

он не треба. Он ме одлично зна, чак ми и поручивао пријатељски додуше за сада, слао ми неке поруке. Али је професионална радозналост много јача од било каквих „савета“. Дакле, сада ја након тога се присећам и доводим у везу однос према мени као изабраном браниоцу у просторијама 101 седишта те цивилне полиције, где је вођен овај поступак, па ћу се повезати и на који начин су испитивани у полицији, а Ви узимате као тужиоца у реду, њега и не рачунам, то је у реду, јер нема никакав други доказ. Али сам веома изненађен, непријатно додуше, што Ви то узимате као полазну основу да је нешто доказано, изјава у полицији мојих браћеника. Па знате, да ли се сећате Ви колико пута сам ја устао а Ви мене опомињете да заштитим Ваш ауторитет и овог суда, од насртаја ничим изазваног, јел, од стране тужиоца, колико је то пута било, ја сам то и у жалби написао. Довео Вас је дотле да сте рекли да ћете обавестити тужиоца о понашању, јер не можете Ви више од тога, браниоце можете да кажњавате, хвала богу.

Е, да се вратим, значи ја долазим мени у ходнику препоручују шта да радим, а знате зашто? Зато што су мислили да сам по службеној дужности, да ми опросте ове колеге. Али ми имамо у Адвокатској комори једне те исте људе који иду на позив полиције, не иду у суд, они су полицијски адвокати. Једна од њих је та Бабићка, која је и инкасирала у једној години двадесет милиона динара, понављам, двадесет милиона динара, од полиције. Нека ме колеге демантују.

Е гле чуда, она је била бранилац по службеној дужности, један од других браћеника овде, оптужени каже лисице на руке и потпис бланко А-4 и онда се убацује после шта се хоће. Тиме је руководио заменик тужиоца Виторовић, тиме је руководио. Мене је пресрео са фотографијама и рекао, овај твој Садику ме ангажовао, јер се знамо из другог предмета, зато сам ја ту. Да сам знао да ће трајати четири године и да неће плаћати ови оволико мене, ја не бих ни радио, али добро, шта да радимо сада, ја не кукам, шта, то је мој проблем. Дакле, у ходнику грли ме, један момак набилдован, сјајан, млађи човек син може да ми буде, и каже, „бата Крле“, по надимку „Крле“, али то су интимуси, не знају ни моје колеге, „бата Крле, овај твој да призна, све се зна, сви су признали, само да призна да је био, да је био тамо“. Ја вичем, „где“, „па у интернату“, ја немам појма, али у ходнику сам ја припремљен. Добро, рекох, видећемо, попричаћу, а каже, наставља, „а за узврат, бићеш службењак“. Ја вичем, „па шта то значи“, па каже, „да зарадиш неки „еврић“. А ја вичем, „а колико“, пошто сам знатижељан. Па каже, непријатно је колеги, али ово је истина, дакле, истина, каже, „сто еврића“. Ја кажем, „знаш шта, да је сто хиљада, па да разговарамо, иначе ја сто еврића, то је мало за мене“. Он спусти руку, само што ме није шутнуо, јер је схватио поруку. Ја у канцеларију, где су сви браниоци, пију кафу, пијем и ја. Не знам где ми је окривљени, а богами не знају ни они где су њихови окривљени, по канцеларијама, тамо се саслушавају. Ето такво је саслушање било, а један од њих, када сам кренуо код да ми кажу где је, да, да, тада је био али мени непознате особе, после је онај Лапас, Лапац, не знам како се зове, Бабићку знам, не зато што је женско, него зато што сам је стално виђао негде, а овај, био је један колега који је албански говорио перфектно, па је био и преводилац, а не знам да ли је и бранилац био, по службеној дужности, не знам, дакле то не могу, али је преводио, али је [REDACTED] уствари био главни преводилац. Он је и испитивао и преводио и уписивао. Али уписивао је оно што он зна, њихов задатак је био само да кажу да су били тамо и ништа више, решена је енигма. И дабоме, ја дођем код мог браћеника, знамо се, он седи тамо, још лисице и ја кажем, молим Вас, ослободите му лисице, хоћу поверљив разговор. А један момак, тако, два и по метра, стасит, нема два и по метра, има преко два, сигурно, са оном опремом мени деловао као Стив Рис, не знам, ја сам старија генерација, не знам овај има сада шрафцигер овај, како се зове, дакле, овако био, ама не трепће, ја сам се уплашио, морам да признам, не

трепће. Ја кажем, хоћете да изађете, имам поверљив разговор, каже, „не“. Молим, не, ја кажем, има ли овде неки шеф, ко руководи са овим, и они зову једног, и гле чуда, онај који ме је загрлио, тај им је шеф, а да ли је [REDACTED] то или не, не знам. Дакле, шта је проблем, каже, онај, ја кажем, не смем, мени је наређено овде, не мрдам одавде. Ја кажем, знате, каже, и сада он правимо компромис, он уствари нуди компромис, ајде службено лице, седи онај, који записник води, убади он моје податке, ово, оно, и убацио да сам службењак за сто еврића. Дакле, и пре него да почнемо, ја кажем, молим вас, имам поверљив разговор, два минута, не пет минута, ето, само да му кажем да ћути, ништа више. А нећу пред њим, нуди компромис шеф да изађе у ходник, али да буду одшкринута врата, ја кажем, не може, не може. Ја имам комплекс некакав, имам страх, не смем да шапућем, тамо све се снима, дакле, морали су да затворе врата и ја му кажем да се брани и дабоме, бранио се ћутањем, када је рекао да се брани ћутањем, онај дактилограф, шта је, била је машина, дакле, није она електроника, чини ми се, чини ми се, не знам, не знам, мислим да јесте, увлачио је, извлачи оно, цепа, нисам више службењак, одоше сто еврића. И договоримо се да се брани сутра и дабоме, када сам саопштио и колеги сутрадан, љубазан је био тада, ваљда је све завршено било, требало је само још овај мој да климне главом и рекао ми, ма само колега, само да каже да је био тамо, пуштамо га из притвора. Ја кажем, ја сам исувише озбиљан много година имам, не наседам на те приче. Тако се одвијао предкривични поступак. У којим условима, су они давали и околностима, изјаве у полицији, можете само да замислите, када нам је тужилац демонстрирао овде снагу и силу у овој судници, у овом суду, као да смо у полицијској станици. Како ли се тамо понашао? То само можете да замислите.

То је једна ствар, друга ствар, као доказ да говорим истину, а онај одозго све то мери и мериће, ово је само пролазни суд, овај је најважнији, дакле, неко од овде је испитан, неко од преводилаца, ја мислим да је тај колега адвокат који је уједно и тумачио тамо, тумач био. Он је рекао да је ова наша уважена колегиница која сада преводи, била присутна тамо, да би оснажио, значи његово присуство и његов исказ, да није било тортуре, ово, оно. А Еда уопште није била, чак ме питала, да ли да пишемо кривичну пријаву за лажно сведочење. Па пошто је колега у питању, ја сам саветовао, не, пусти то, нема везе, пси лају, караван пролази, пусти то, бавите се својим послом.

Врло кратко да се вратим на ове извештаје, информације, уствари. Ова информација од БИЕ, она је толико тајна, да је нико није ни потписао, не зна се аутор, дакле ја сам у ово заиста извршио увид. И сада они ту наводе, само не зна се када је састављена, заиста и ја сам овде штиклирао сваки пасус веза са „Божуром-50“. Ово што они у том извештају пишу, овај „Божур-50“ сведочио је већ, дакле, само се не зна да ли су они пре писали, па овај сведочио или су преписивали од „Божура-50“ па су писали извештај или су заједно, значи три могућности постоје. Само не постоји једна, четврта или прва, да је ово тачно, то не постоји, то није тачно, то је фризирање, али у једном се слажу – пазите, о ангажованом регрутовању ОВК, на подручју Албаније, преко Куманова, Прешева, врши обуку за некога тамо, не знам за некакав штаб и тако даље, то је оно у уводном делу што је дао брзо, када је први пут саслушаван онај о ратним циљевима, као да је био штабни официр, „Божур-50“, пазите циљеви исто из ове информације и „Божур-50“ што сведочи. Толико знају и ови што су правили извештај, колико и „Божур-50“.

БИА и погледајте, погледајте реченицу, и ВБА, они мало дуже описују, војска мало то шире, је ли и тако даље и тако даље, пишу, и једна констатација, „Божурова“ – било је терористичких екстремиста и криминалих групација из Македоније, од речи до речи „Божура-50“, и са југа централног дела Србије који нису били ни под чијом контролом. Па то је „Божур“ рекао, овде. Шта даље каже? Припадници КФОР вршили

претрес кућа и истовремено припадницима тзв. ОВК дозвољавали да се слободно крећу наоружани у униформама. То је „Божур-50“ рекао. Тобоже у то време ВБА гледа кроз двоглед и види шта се дешава у Гњилану. Па то је фризирање, то је фризирање. Штаб се налази у Дому војске Југославије, док се подштабови, не могу они без штаба и подштаба, били у интернату, за учење, насеље „Ченер Чесма“ на аутобуској станици. „Божур-50“ то каже, ко је од кога преписивао, то не знам.

Е, повлачење, е ту се слажу, где чуда, и један и други извештај, али највише о повлачењу, ево нећу о томе више, говорио нам је овај сведок чији исказ и кредибилитет сам ја похвалио, начелник СУП последњи, како се зове, опростите, [REDACTED] или, е, он каже 12., 13. да је он са јединицом отишао. Тамо се није знало шта је војска, а шта је полиција. Ако се сећате, и то тужилац се не осврће на то, он говори овде и ти ужаси што су се дешавали и тако даље. Ми говоримо уствари о последицама, ми о узроцима, о узorkу, о узроцима не говоримо, па узрок је Слободан Милошевић, и његова тиранија на Косову. То је узрок, он је мобилисао ОВК, а не страни елементи. И сада оптужницом се упињу да докажу како је то терористичка група, па то само ми мислимо и нико други на свету. А ускоро престаћемо и то да мислимо, ако не престанемо уопште да мислимо.

Погледајте шта ВБА или не знам ко ово, прави овај памфлет албански тероризам и организовани криминал на Косову и Метохији. Па ми не знамо о организованом криминалу нашем, док су ове извештаје правили, овај куповао предузеће, овај што је не зна се где је, што је трговао дрогом, како се зове, Шарић, Марић. Али ми знамо шта се тамо дешава. Шефкет Муслију, то су колеге говориле, па они сада ево га пбм [REDACTED], какве везе има, а Шаћири Шаћири и да је при, да је осуђиван. Јесте, али зашто, за увреду, клевету, за ратни злочин, па што ми немамо ту пресуду овде. Па можда је та исто дело осуђен, а води се поново поступак. Мислим, како то олако јавна тужба држи до тога, нема везе, нема везе. Па морамо да се држимо некаквих принципа, некаквих достигнућа, не почиње историја од овог Специјалног тужилаштва и суда. Видим да има иницијативе за измену мреже судова и надлежности. Ја мислим да ћу дати свој пуни допринос, ако ме неко пита.

Е ја сам отпозади почео, дакле, како је припремано ово, у току поступка смо тражили извештај, Ви сте тражили, је ли, да би се утврдили они датуми када је настао мир и тако даље тамо, и сви су овде говорили, тужилац нарочито, са пуним устима, је ли, споразум, Војно-технички споразум, наступио мир и тако даље. Па Војно-технички споразум у Куманову је капитулација, а не споразум и ту капитулацију је потписала Србија преко неког генерал-пуковника, никада више, ваљда извели га тада да се слика и никада га више нисам и не знам да ли прима пензију више. Не знам где је, [REDACTED] како и тај споразум пазите, Цветко Ковач који нам је доставио овај фризирани извештај ВБА, то је тај Цветко Ковач, он директор те БИЕ, дакле, он је овде рекао да нешто нису ни пронашли у архиви, ниподаштава он суд, какви, моћ, снага, ја мислим да је био љут што је уопште и доставио и доставио нам је споразум који није потписан од стране тог генерала Макензија, не, генерал испред НАТО што је потписао, Џексон, нема, „ср“ овде пише, оно што ја имам, можда из безбедносних разлога мени није достављено. Осим „Ц-1“ и „Ц-2“ сам рекао, и мислим да њихове шарене лажи не смемо и не можемо да прихватимо, а нарочито ценећи појединачно и у светлу исказа ове, овог психолога, овог који их је лечио. Ја не знам да ли смо у истом предмету ја и колега тужилац. Он рече јуче како је ова рекла, иди ми, дођи ми, нешто, као ма није то ни записала и тако даље, да јој је основни мотив мржња, освета, па то стоји овде, а моје прво питање је било, психологу је да ли остајете при на испитивању овде, опет захвалност што сте је позвали, да ли сотаје при свом писменом налазу у целисти, она је рекла-остајем у свему

и да је тридесет дана пратила, опсервирала ову „Ц-2“ и да је након тога саставила овај извештај, а не Ана Најман шест минута, редом, хајде отварајте врата, излази, улази, налаз исти, наручен налаз. Она је жена професионалац, и остала при томе, од речи до речи – остајем у свему при датом налазу, то ћете у транскрипту видети, а шта је налаз, опет ћете видети.

Дакле, ценећи ово што је пре свега, што су нас лагале „Ц-1“ и „Ц-2“ да нису дале негде изјаву, мора да дате оцену Ви на то, то од Вас тражи и другостепени суд. А оцена је – лажу, али не зато што хоће, него што им је тако речено и понуђена им је нека помоћ. Да би се оснажила лаж „Божура-50“, лаже млађи брат, лаже старији, све је у кругу породице, а додаје [REDACTED]. Приликом првих саслушања они говоре и о познатим људима, и од 23.06. и што има логике, јер су после два дана, после два дана били у парку у [REDACTED] и један дан им је дошао и крајем јјна су дошли полицајци у цивилу и рекли шта су рекли, дакле, препознају овде људе, не знам неки тамо јер су они из истог места. Дакле ни говора о овим оптуженима. А прећутали су и те полицајце код брата и снаје, дакле, ја очекујем не дај боже, не дај боже да се понови поступак, неће имати потребе, ја сам убеђен у то, и у трећем саслушању „Ц-2“ и „Ц-1“ открићемо да су још негде давале изјаву, па чекајте, докле, докле? И при самом крају, а на крају, то је полуфинале, финале је крај, осврт на изјаву тужиоца, и ту ћу врло кратак да будем.

Ја сам тражио од Вас, Ви нисте то прихватили, да се скине, а ту техника постоји, снимак, прва два, три дневника након хапшења овде оптужених, они су све снимали, хапшење се врши у присуству министра полиције, и сада се овде неко зачуђује када оптужени кажу да је то политички монтирани процес. Па шта ће политичар, шта ће министар да хапси, ваљда има директор полиције који је први оперативац па нека хапси, шта ће 500 до 700 до зуба наоружаних жандармера, припадника жандармерије да хапси ове, да се прави од тога представа, па још да се сними, а још нису ни испитани. Тужилац за ратне злочине Вукчевић каже, „акција хапшења припремана годину дана“, он даје себи на значају, нешто у последње време не даје никакве изјаве. Тужилац за ратне злочине Владимир Вукчевић изјавио је, а врло кратко ћу, је да су у случају хапшења и тако даље, гњиланске групе, нећено то сада, Вукчевић је изразио очекивање, пазите сада, каква конструкција и какав притисак на суд. Ја сам радио у суду па то знам, али да истраге неће дуго трајати, ма чему истрага када се све зна. „Божур- 50“ ће рећи све. Он предвиђа, а онај у то време потпарол Бруно, како се зове, он је био важнији од тужиоца, он каже, опасан је ово предмет, опасан предмет, критичан, може свашта да се деси. Шта се десило? Четири године људи седе ту, невини, у притвору, ништа се није десило. Високи ризик носи овај предмет, да би се оправдала четворострука плата што се седи ту. Каже, тужилац, када је ухапшено десет особа, пажљиво и добро планирана акција, он је све испланирао, он је нагласио да је акција изведена прецизно и да је било тотално изненађење за ове, ноћу их хватали по становима, што се може видети из тога какав арсенал оружја је пронађен код њих, пронађено је аутоматско оружје, бомбе и тако даље. Па молим Вас, где је тај арсенал оружја? Али то је припрема, пре истраге, изјава, да не читам сада министрове изјаве, да Вас не давим са тим, али монструозне, а само да видите шта каже овај један од листова ту, дабоме, зна се, ти уредници, коме полажу рачун и шта смеју да напишу, добију све и тако даље – пробадали децу бајонетом. Те радње ми не видесмо овде, али треба монструозно да се прикаже, па где смете Ви да донесете ослобађајућу пресуду или да пустите из притвора? Пробадали децу ножевима, па ја када чујем само то, ја сам деда неколико унука, хвала богу. Када чујем само то, најежи ми се кожа, ја бих удавио, шта има да испитујемо, черечање, стрељање, пазите они знају, пазите али није још поступак покренут. Зато сам ја и тражио, пробадање деце бајонетом. А да, у стомак, истим ножем

извадити нерођено дете и тако даље и тако даље, такве глупости да се човеку кожа јежи.

Арсенал, ево га, опет арсенал, сада се допуњују тужилац и министар, акција хапшења злочинаца је спроведено на 17 локација о и петак, јер су многи осумњичени због празника дошли из иностранства у Гњилане, они су „Легија странаца“, тако су приказани. Код сваког од ухапшених пронађен пиштољ, а неки су чак имали и бомбе, у акцији је учествовало 500 припадника жандармерије и МУП; док је БИА опсервирала, [REDACTED] је гледао и наводио.

Хајде да Вас више не задржавам, дакле, из ове овакве конструкције, може само да буде побачај, нема здравог детета, са аспекта Тужилаштва, дабоме и то се и десило. Укинута је првостепена пресуда, наложено шта да се уради, ми смо дужни, суд посебно, да поступимо по тој пресуди и ја сам заиста очекивао када Тужилаштво добије ту пресуду, да ће се куцнути у главу и да ће нешто изменити и променити, а узалуд сам, то је била аутопија очекивати да ће прорадити зрнце професионалне етике, како сам рекао и самосталности и храбрости.

Као да у истом предмету нисмо ја и колега тужилац, зато ћете Ви имати већи проблем, али за мене не, само прихватите примедбе, исправите првостепену пресуду у погледу примедби другостепеног суда и будите сигурни да ће одбрана кроз одговор на жалбу тужиоца, јер он мора да се жали, по дефиницији, бити оснажена та пресуда. У противном, потврдићете моју малу сумњу, не гледате ме, колега гледа, ја имам само малу сумњу у односу на веће, оволицку, да на Вас може неко да изврши притисак, али оволицко. Али немојте да се увећа, не дајте, Ви спашавате ову институцију и правосуђе, својим јасним ставом, оценом, правилном оценом доказа, на основу примедби Апелационог суда и ништа више, ништа мање од тога. И осврт два и по минута на изјаву тужиоца.

Тужилац је то ламентирао, политичкој ситуацији о томе, ко, попис становништва у Гњилану, када је колико ко живео и тако даље, Срба, неСрба и тако даље, остао је при оним радњама без икаквих провера, доказа, ослањајући се само, дабоме, на брата, на овог „Божура-50“ и на кривиучну пријаву, јер он мимо кривичне пријаве не сме да иде, то је проблем, то је проблем, није самосталан у свом раду. И ја хоћу, хоћу да га разумем, али не могу да га схватим, а хоћу да имам разумевање, шта, такво је време, шта да радим.

Дакле, две трећине времена је тужилац потрошио, покушавајући убеђен сам, узалуд да докаже околности под којима је учињено наводно ово кривично дело, односно да је био оружани сукоб. Па између кога тужиоче, оружани сукоб, за оружани сукоб треба две стране, начелник СУП, ваљда он зна када је отишао, маните извештаје, а мање-више се поклапају, 12.-13. И када сам малопре споменуо, полицијске снаге су биле главне на Косову, јер је Милошевић објединио службе те безбедносне на челу су полицајци били, какви генерали, бре, да ли је посмењивао после све генерале од 40 година. Њему су били верни полицајци генерали који су били коњушари пре тога, па постали генерали. Један од њих је завршио како је завршио, у „Мама-миа“.

Дакле, и даје неке нове дефиниције о међународном сукобу, сада то ови тамо, ови у Апелационом суду, они не знају ништа, плује се по ставу Апелационог суда, ја то, такву дрскост нисам срео, да ли баш толико мора. Не знам, не знам. Па пазите, чак и ови фризирани извештаји БИА и ВБА кажу да није било ни за време пре тога озбиљнијег сукоба на територији са ОВК. Па ОВК је била па чули смо који је једини био тамо Садiku Селимон и он то не крије, сваки нормалан, сваки мушкарац, то је било, то је било национално буђење, признали ми то или не, хтео то неко или не, и био је задатак, обавеза, да добровољно иде у Ослободилачку Војску Косова, тако они и

схватају, са наше стране и аспекта тужиоца, то је терористичка организација. Па сада, неће бити, неће бити. Е, дакле, они су ишли у Албанију, наоружавали се, спремали и нису дошли на Косово и Метохију док су безбедносне снаге наше биле. Е сада, по потреби, ако треба да буде ово кривично дело како је квалификовано у оптужници, онда је било сукоба, а када треба неки датуми тамо да се не сложе, о томе да не причамо, „Божур-50“ зато Вам не прича ни о времену, ни о простору, он лебди, а како да не лебди, ако се не ушка пре тога. Дакле, нема говора о томе да је било некаквог оружаног сукоба, нити да је било рата, готово, капитулација потписана, нема рата, окупација, када се каже окупација, моје цењене колеге су пропустиле, дакле, реч је о окупатору који врши прогон цивилног становништва, а не тамо нека група. Значи на то се мисли, на ту околност. Онај ко је окупирао, а ко је окупирао? Па да ли је ОВК окупирао своју земљу? Мислим, не разумем. Дакле, нема ни говора иако је покушавао али мислим, убеђен сам узалуд.

Е ту је злоупотребио тужилац логику, па је он следећи логику после 20. јуна и тако даље, па која црна логика, која црна логика. Логика „Божура-50“ и [REDACTED]

Моје колеге су говориле о жртвама [REDACTED], и оне сведокиње. Па ми сада, сада захваљујући опет Вама, већу долазимо до сазнања и до чињенице коју нам говори сведок очевидац и дабоме да је тужилац све време мењао боју, јер он тако реагује када му се нешто не допада. Дакле, када је рекла жена да је видела на који начин су страдали, а не, адути „Божура-50“ и [REDACTED] падају у воду, дакле, то је једини, сви остали сведоци су посредни. Имамо јединог непосредног сведока, и сада би да га у лудницу шаљемо, је ли, не зна шта говори и то је правилно што сте урадили, што сте одбили да не одуговлачимо тај поступак.

Кажите ако сам одужио, ја ћу да скратим.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Само нам кажите, колико ћете говорити још?

АДВ. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Говорим онолико да би сви завршили.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: 13 и 42.

АДВ. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Онда идем на предлог. Имајући у виду све ово што су моје цењене колеге рекле и ово што ће рећи, а ја знам да ће истину рећи, а истина је да и ако се нешто десило тамо, није се десило под околностима које могу да буду правни основ, односно основ за овакву квалификацију дела и ако се десило, то је једна ствар. Друга ствар, ниједним доказом сем инсинуацијама припремљеног и ангажованог at hock сведока, сарадника „Божура-50“, који ће скупо коштати државу и жалосно је то што се држава Србија свела на то, да користи истину „Божура-50“. Дакле, и чињенично није доказана ниједна радња из оптужнице, то су све колеге рекле и ја остајем при томе и придружујем се и ономе што ће после мене колегинице и колега рећи. Имајући све у виду, а посебно проверу кроз другостепено Кж решење и упутства која су тамо дали, нема сумње да се у конкретном случају треба применити начело *indubio pro reo*. Дакле, ми смо остали ту где јесмо од почетка до краја на некаквој сумњи и мислим чак да постоје само назири основе сумње, а не основане сумње, то је већ фаза која нас води у поступак и брзоплето су ушли, не би ли се „пеглао“ некакав став политички у то време министра, сада ево га догура он, ако настави овако хапшење, не знам шта ће још да буде, сада је председник Владе. Дакле, страшно је то у једној земљи правној, у једној земљи где се пледира владавина права, да министар полиције иде са оваквом снагом

жандармеријом, да хапси овај неке људе и да се на крају испостави да треба да се прикупљају докази.

Молим Вас ево и завршавам, да ли је могуће после десет година, после четири године притвора, да се не зна и да се не предложи та ћерка која нам је овде сведочила о непосредном сазнању да како, на који начин је и где убијен, где су убијени родитељи. Не, знало се, али се избегавало, заобилазила се истина. Мислите да Тужилаштво није знало да су сведочиле „Ц-1“ и „Ц-2“ у Нишу? Знали су, али се не слажу датуми са „Божуром“, са фризирањем, не може. Они су ухапсили предмет, зато га нема у Нишу, Ви сте пожурили, узели и после нема предмета. Ја сам тражио да извршим увид, да ли још нешто има. Нема, нема предмета, па онда се зна ко је водио овај поступак и ко води. Ја пледирам, дакле, да се донесе ослобађајућа пресуда за моје браћенике, али богоми и за све оптужене и да једино таква пресуда може да поврати углед у ову институцију у државу Србију и да се заиста то да буде допринос суживота доле. У противном, ја уопште нисам оптимиста, уопште нисам, знам ситуацију каква је доле, тужилац ме оптужио да често идем, идем и могу да идем, а он не сме да иде, дакле, идем где ја хоћу и разговарам са ким год хоћу, а тужилац само може са „Божуром-50“ и са [REDACTED]. Дакле, понављам, донесите ослобађајућу пресуду, обелите образ овог суда и ове државе. Хвала лепо.

Адвокат Здравко Крстић као бранилац оптужених Хајдари Фатона, Хајдари Самета, Хајдари Ферата, Сахити Камбера и Садику Селимона, предлаже да суд све оптужене ослободи од оптужбе, придружује се завршној речи осталих колега, остаје при наводима из завршне речи коју је изнео у претходном поступку, наводима из жалбе, указује на ставове Апелационог суда, анализира допис „EULEX“-а, да „Божур-50“ није био припадник ОВК и цитира доказе које је прилагао уз жалбу. Наводи да нема доказа и да је то разлог да се оптужени ослободе од оптужбе. Предлаже и да се против оптужених који су у притвору, притвор укине.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли ћете Ви, изволите.

АДВ. МАРИЈА РАДУЛОВИЋ бранилац опт. Шемси Нухија, Ахмета Хасанија, Назифа Хасанија, Садику Селимона, Фазлија Бурима

Поштовано веће, када бранилац стигне до завршне речи, онда има право да говори у контексту и конкретно. Обзиром да ћу први део завршне речи говорити у контексту, потребна ми је једна дигресија: када су моја деца имала негде око 9 година, имам петоро деце, почела сам их учити самосталном размишљању, дечији ум није у стању да мисли апстрактно, дечији ум мисли само о конкретним стварима. И на питање о постојању бога, па ко је видео бога и да ли бог постоји, ја сам их упитала, следеће: у то време смо становали на петом спрату и рекла сам деци, погледајте дрво, испред зграде. Испод дрвета замислите једнога мравца и замислите да можете да разговарате са мравом. И питајте мравца, да ли види то дрво поред којег стоји. А мрав би одговорио, ма какво дрво, дрво не постоји. Мрав не види дрво, због физичких способности његових очију. Па даље питајте, да ли мравца видиш и ову зграду, мрав би одговорио, ма каква зграда, ни зграда не постоје, а видиш ли овај град, који град, каже мрав, не постоји ни мрав. Значи ако бога тражите физичким очима, као што мрав тражи дрво или зграду,

бога нећете никада наћи, али ако људи у тражењу бога апстрактно размишљају, онда ће кад-тад доћи на пут на којем ћете открити бога. Е сада ја том мом богу кога сам ја открила својим апстрактним размишљањима, молим да вама члановима судскога већа просветли ум и да будете у стању да донесете закониту пресуду, ја нисам рекла да донесе праведну пресуду, јер праведну пресуду може да донесе само онај који види објективно и истину. Ми људи никада нећемо видети објективну истину, то види само Господ бог. Ви ћете донети закониту пресуду само ако цените изведене доказе, ако цените изведене доказе и то је материјална истина. А о тој истини ја бих рекла још нешто. Претпоставите да из правца Загреба ауто путем иде један возач и он је сликар и у једном моменту свиђа му се пејзаж и одлучи да тај пејзаж наслика. Из Београда у исто време иде возач чист сликар, свиђа му се пејзаж и стане. И наслика тај пејзаж. Те две слике немају никакве везе. Свако ће сликати оно што види а да не кажем да је један сликар се попео 50 метара изнад тог места, његова слика ће бити трећа, а тек онај који се попео на 11.000 метара као што иду ти авиони млазњаци, та слика неће личити ни на ову слику која је сликана од сликара из Загреба, ни на ону слику из Београда. Е сад, ова дигресија ми је била потребна да бих ја прешла сада конкретно на чињенице. На сваком почетку завршне речи имам обичај, то сам научила од другог браниоца Илије Радуловића, некад измакне нека реч тежа али верујте да ниједна реч која ће бити изговорена са моје стране а сигурна сам ни са стране Илије Радуловића, неће бити изговорена да увредим боже сачувај, коректног јавног тужиоца, нити да омаловажимо тај рад, шта више ценимо колегу али ја морам бити критична. Ја ћу имати сасвим један другачији приступ анализи оптужнице од приступа који ће имати други бранилац Илија Радуловић. Имајући у виду да ово судско веће данас-сутра треба да одлучује о кривичној одговорности наших браћеника, при том ће ценити, мораће ценити прецизирану оптужницу тужиоца од 23.03.2012.године, законска ми је обавеза да подсетим судско веће мада постоји начело ... односно српски речено суза је закон, да ово судско веће у смислу чл. 462 ЗКП-а мора да се придржава упутстава Апелационог суда у Београду и нема потребе да понављам број и датум знамо. Е сад, Апелациони суд у Београду је изреку првостепене пресуде оценио као неразумљиву и контрадикторну у погледу времена извршеног кривичног дела које се оптуженом ставља на терет. Ако је изрека пресуде била неразумљива и контрадикторна, онда је изрека оптужнице била и неразумљива и контрадикторна и у погледу времена извршења кривичног дела које се ставља оптуженом на терет. С обзиром на оцену Апелационог суда у Београду да је изрека оптужнице јавног тужиоца за ратне злочине неразумљива и контрадикторна, онда се основано могло очекивати да ће јавни тужилац своју оптужницу учинити и разумљивом и неконтрадикторном. Али то се није догодило, с обзиром да је оптужница и даље остала и неразумљива и сама себи контрадикторна. Судско веће је у доказном поступку прибавило и прочитало извештај МУП-а Србије, дирекција полиције број тај и тај, са приложеним примерком војно-технички споразум између КФОР-а и Владе СРЈ и Републике Србије, и доставио је примерак Споразума демилитаризације ОВК. Сад, опште позната је чињеница да је 24. марта 1999.године, отпочео међународни оружани сукоб на подручју Косова и Метохије између оружаних снага СРЈ и НАТО алијансе а потписивање војно-техничког споразума 09.06.1999.године, између НАТО-а и СРЈ и доношењем резолуције Уједињених Нација 1244 од 10. јуна 1999.године, суспендована је кампања бомбардовања НАТО снага над СРЈ и као што знамо оружане снаге СРЈ су демобилисане и почеле повлачење са територије АП КИМ. А члан 142 ст. 1 КЗЈ гласи „ко кршећи правила међународног права за време рата оружаног сукоба, или окупације нареди да се изврши напад на цивилно становништво, насиље поједина цивилна лица и и тако даље“ извршио је

кривично дело ратни злочин против цивилног становништва. Није спорно да су 10. јуна '99.године, престале ратне операције између снага НАТО с једне стране и оружаних снага СРЈ са друге стране. Ако су поједини припадници ОВК против цивилног становништва на територији на којој су вођене ратне операције вршили кривична дела, после 10. јуна '99.године, ова кривична дела се не могу сврстати под главу 16 кривична дела против човечности и међународног права, ратни злочин против цивилног становништва из чл. 142 КЗЈ. Е сад, не може се ова завршна реч изговорити а да се не спомене становиште Апелационог суда у Београду на страни 7 став 3 и на страни 8 став 1, који ради целисходности морам да цитирам „и да подсетим имајући у виду, каже се у том решењу, имајући у виду да је радња извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва условљен временом односно да се ово кривично дело може извршити само за време рата, оружаног сукоба или у време док траје окупација, то је постојање оружаног сукоба у свакој конкретној ситуацији фактичко стање које се мора утврђивати то је једно континуирано стање ограничено како просторно тако и временски. Међутим, првостепени суд је закључио да су се сви догађаји за које је утврђено да су се догодили, у тесној вези са непријатељствима односно да су се одиграли у време блиско времену престанка оружаних операција, који закључак се од стране Апелационог суда не може прихватити, с обзиром да је један од услова који мора бити испуњен да би се одређене радње могле квалификовати као кривично дело ратни злочин против цивилног становништва, утврђена веза између злочина за које се неко лице терети и оружаног сукоба, па је тиме потпуно нејасан закључак првостепеног суда, да су кривични догађаји извршени искоришћавањем ситуације да су оружане операције престале, српска страна започела и завршила повлачење“. Завршен цитат. Судско веће је у доказном поступку прочитало допис Министарства одбране, војно безбедносна агенција од 13. јуна 1990.године, па да збрка буде још већа у том извештају се наводи „обавештавамо вас да смо пронашли, као да је то негде сакривено, текст војно-техничког споразума на укупно 9 листова који је у форми копије, није заведен, нити оверен, није ни потписан, и исти вам достављамо у прилогу акта“. Сад ако је војно-технички споразум закључен између међународних снага, КФОР-а и Владе Савезне Републике Југославије и Републике Србије, али исти споразум није заведен нити оверен, није чак ни потписан, поставља се питање има ли какву доказну вредност један такав међудржавни акт у кривичном поступку. Ако Министарство одбране Републике Србије не поседује у својој архиви потписан, оверен и заведен војно-технички споразум о престанку ратних операција између НАТО оружаних формација с једне стране и оружаних снага СРЈ рат на Косову формално-правно још није престао. Судско веће је у току кривичног поступка наставило са покушајем да прибави војно-технички споразум који је постигнут између КФОР-а и Владе СРЈ и споразум о демилитаризацији ОВК са анексима, и Министарство унутрашњих послова дирекција полиције, управа криминалистичке полиције својим дописом од 06. октобра 2010.године, обавестило је овај суд да је прибављена копија војно-техничког споразума и тако даље, на коме недостаје потпис команданта међународних снага генерала потпуковника Мајкла Џексона. Ова два темељна документа непотписана, незаведена, неоверена, служили су јавном тужиоцу као основ за утврђивање одлучних чињеница да су кривична дела наведена у оптужници извршена за време рата, то јест оружаних сукоба или у другим условима то јест после престанка оружаних сукоба. Може ли бити оружаних сукоба између ненаоружаног цивилног становништва с једне стране, и оружаних припадника ОВК? Оружани сукоб може бити само онда ако су наоружане обе сукобљене стране и тако даље. Цивилно становништво коме припадају оштећени наведени у овој оптужници, неки су означени само као НН лица. Нису били наоружани

и зато није адекватна терминологија јавног тужиоца да се у случајевима наведеним у оптужници ради о оружаном сукобу. Јавни тужилац је био дужан да у изреци оптужнице наведе радње извршења кривичног дела од стране сваког појединачно набројаног оптуженог лица које извршење кривичног дела је резултат заједнички донете одлуке. У изреци оптужнице изостало је утврђење о томе које је радње свако од оптужених лица понаособ извршио, утврђење урачунљивости и стање свести као субјективни фактор за свако оптужено лице, утврђење постојања договора између оптужених лица у вези вршења кривичних дела код саизвршилаштва мора да постоји утврђена објективна и субјективна веза. Објективна веза између извршиоца кривичног дела постоји одговарајућем доприносу извршења кривичног дела у виду предузимања радње извршења кривичног дела које је у тесној вези са радњом извршења. Субјективна веза постоји у свести о заједничком деловању саизвршилаца ако заједнички предузимају радње извршења или у њиховом заједничком умишљају уколико поступају у договору. Изрека оптужнице мора да садржи јасно и прецизно описану радњу извршења или неку другу радњу коју конкретно предузима свако од саизвршиоца у смислу објективног бића предметног кривичног дела са једне стране, као и неопходни елементи субјективног бића предметног кривичног дела како би се кривично-правна делатност сваког саучесника правилно и јасно представила како са чињеничног тако исто и са правног становишта са друге стране. Ово нису моје речи, ово сам преписала из једне пресуде Врховног суда Србије али јавни тужилац за ратне злочине није овако поступио, па ово судско веће мора цени и оцени правну ваљаност ове оптужнице макар и на крају доказног поступка мада је било дужно да се са овим правним проблемом позабави још онда кад је ова оптужница стигла на сто председника судског већа. У прецизираној оптужници од 23.03. јавни тужилац тврди на страни 6. став 2. да су сви припадници ове јединице ОВК најмање 267 лица српске, друге неалбанске и албанске националности било противправно затварали и физички злостављали а од тога најмање 80 лица сурово мучено до смрти и убијено и тако даље. Ако јавни тужилац за ратне злочине у изреци оптужнице тврди да је најмање 267 лица било противправно затворено и физички злостављано, колики је онда највећи број тих лица који су припадници ОВК затварали и физички злостављали? Јавни тужилац за ратне злочине паушално цитира у изреци оптужнице са бројем жртава с обзиром да на страни 6. став 3 оптужнице тврди да је најмање 80 лица сурово мучено и до смрти убијено и да то сурово поступање са лицима наведено на страни 6 став 3, пише оптужена у овој оптужници а у претходном ставу тврди да су ова дела извршили сви припадници ове јединице ОВК. Да ли јавни тужилац за ратне злочине располаже са бројчаним подацима колико је било укупно чланова ОВК на читавој територији Косова и Метохије? И који чланови ОВК су извршили сурово мучење, убијање, затварање и протеривање цивилног становништва што српског, што несрпског становништва. Ако не зна јавни тужилац за ратне злочине колико је било чланова ОВК на целој територији КИМ како може да тврди у оптужници да су сви припадници ове јединице ОВК поступали по наређењима Ајдари Фазлије, Алије Редеча и Шаћири Шаћири. На страни 8 став 2 прецизиране оптужнице јавни тужилац за ратне злочине ставља на терет свим оптуженим лицима да су они основано сумњиви што се најмање 34 лица и данас воде као нестала јер је њихова судбина непозната. Да ли јавни тужилац за ратне злочине сматра да ово судско веће треба да огласи кривим ова оптужена лица зато што се не зна где се налазе најмање 34 лица која су нестала? Овде треба посебно подвући да у изреци оптужнице нема уопште ближих података о најмање 34 лица нестала, као на пример, из ког су места, када су рођени, јединствени матични број и тако даље. Можда су ова нестала лица у Аустралији, можда у Јужној Америци, можда ко зна где су та лица побегла кад

је бомбардовање почело, а можда су нека од тих лица погинула од бомби НАТО алијансе. Да ли јавни тужилац располаже са подацима колико је српског и несрпског становништва погинуло на Косову и Метохији за време бомбардовања НАТО алијансе? А можда је таквих несталих лица и преко 100 или 1000, пошто јавни тужилац тврди да се најмање 34 лица воде као нестали. Ово можда звучи иронично, и можда чак и цинично, али са овако озбиљним трагедијама грађана Косова и Метохије, се не може лицитирати. Или се зна колико је лица убијено или се не зна. Или се зна колико је несталих лица или се не зна. Или се зна колико је противправно притварано или се не зна. Јавни тужилац је можда навео тачан број и тачне генералије убијених, затвараних, несталих, убијених на други начин, околности под којима се убиство десило ви то знате. Име, презиме, име оца, име мајке, јединствени матични број, задње место пребивалишта, убијено, протерано, нестало лице. Затим, ко је од оптужених лица из ове прецизиране оптужнице ова лица убио. Начин убиства, место убиства, место где су лешеве пронађени, ако су уопште пронађени, ко је идентификовао лешеве и начин идентификације убијених цивила. Никог се не може у једној законом прописаној оптужници навести најмање или највише убијених, несталих, и противправно лишених слободе, мучених и затим пуштених. У изреци оптужнице се не наводи податак да ли су убијена, нестала, противправно затварана лица сви са територије општине Гњилане или су са територије других општина, или са целе територије Косова и Метохије. Јавни тужилац је на страни 6 став 3 изреке оптужнице навео најмање 80 лица сурово мучено до смрти, убијено. А на страни 14 под III став 1, ред 8, изреке оптужнице, се наводи да је најмање 47 цивила убили на улици, по кућама, а највећи број затворили у подрумске просторије интерната и убили. А у истом ставу ред 15 и 16 наводи „а до сада је утврђен идентитет жртве и то [REDACTED]“. Дакле, овај наводи из изреке оптужнице у супротности је са наводом на страни 6 изреке оптужнице где се тврди најмање 80 лица убијено. Јавни тужилац за ратне злочине осврће се на део образложења решења Апелационог суда у Београду изнет на страни 7 став 1 где се наводи „да је а имајући у виду да се окривљенима у овом кривичном поступку ставља на терет извршење кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва, потребно је да буду испуњени одређени услови међу којима је и постојање оружаног сукоба, с обзиром да оружани сукоб представља прибегавање оружаној сили између држава или продуженом оружаном насиљу између власти и организованих наоружаних група или пак између таквих група унутар једне државе потпуно је нејасна изрека првостепене пресуде у делу где је наведено да су оружане снаге ОВК противно обавези из чл. 15 у вези чл. 9 под б) Резолуције Уједињених Нација 1244 од 10.06.'99.године, да одмах прекину све офанзивне акције и повинују се захтевима за демилитаризацију, настављају са нападом на цивилно становништво и поједине цивиле, јер се напад на цивиле у смислу напред наведеног не може окарактерисати као оружани сукоб јер исти како је то већ речено подразумева оружану борбу између одређених оружаних формација. Жао ми је, али Апелациони суд на неколико страна, неколико ставова малтене исто понавља. Јасно је да не може бити јасније. Јавни тужилац за ратне злочине или није ни прочитао овај део решења Апелационог суда у Београду или из неких политичких разлога супротно закону и супротно моралу извршава наредбе налогодавца па уместо да у свом послу буде законит и независан он подмеће судском већу једну оваку правно хендикепирану оптужницу. На страни 4 прецизиране оптужнице јавни тужилац поново тврди да су сва оптужена лица као припадници војне формације ослободилачке војске Косова за време истовременог оружаног сукоба и тако даље, наставили су после 20.06. и тако даље и тако даље, мислим, ово је као што сам рекла супротно са оним што Апелациони суд у Београду тврди у свом решењу. Ја врло

добро разликујем оптужнију од пресуде и знам да се примедбе и правне рефлексije и правна становишта Апелационог суда у Београду односе на правне недоследности, нејасности и контрадикторности судског већа наведени у писменој изради пресуде не оптужнице. Наравно, Апелациони суд у Београду не оцењује правну ваљаност оптужнице, већ пресуде првостепеног суда.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Госпођо Радуловић зову из режије, реците ми колико ћете још говорити, мора да почне ново суђење.

АДВ. МАРИЈА РАДУЛОВИЋ: Три минута.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Е да завршимо, јер морамо да изађемо из суднице, извините.

АДВ. МАРИЈА РАДУЛОВИЋ:

Судско веће је ипак у изреци пресуде укинуте те пресуде, прихватило чињенични опис извршења кривичног дела и прихватило је правну квалификацију кривичног дела јавног тужиоца. Зато и ова моја компарација изреке пресуде са прецизираном оптужницом је била исправна. Пошто није дошло до измене оптужнице јавног тужиоца за ратне злочине у смислу упутстава Апелационог суда у Београду, следи закључак да све оптужене услед недостатка доказа треба ослободити од оптужбе. Под тачком 2 оптужнице се наводи да је оптужени Алији Реџеп, Алији Садик, Алији Идриз, Нухију Шемси, Халими Рамадан, као саизвршиоци извршили кривично дело у јуну месецу '99.године, у дворишту интерната у Ђиљану, мада се зна да је оптужени Нухију Шемси *tempora criminis* уопште се није налазио на територији Косова и Метохије, већ као што су бројни сведоци под заклетвом изјавили да је Нухију Шемси био у Македонији. У поновљеном поступку је утврђено да сведок сарадник „Божур“ не говори истину уопште па је у погледу тврдње да су раскомадана тела убијених Срба прво стављена у џак, затим одвожена путничким аутомобилом до Ливочког језера о томе су говорили и други браниоци, о томе нећу говорити. Али има један део исказа овако није спорно да је јавни тужилац на главном претресу 23. априла на страни 11/71 на питање председника већа а питање је гласило овако „у односу на оптуженог Нухиу Шемсија и на ове делове оптужнице који се односе на њега, и радње које се њему стављају на терет, ја Вас молим да у уводном излагању тужилац каже којим доказима ћете доказати наводе из оптужнице за оптуженог Нухију Шемсија“. Јавни тужилац изјавио „ја ћу бити кратак, у овом поступку иако он траје толико дуго, иако је огроман број жртава, ствари су једноставне“. За одбрану и за судско веће ствари нису уопште једноставне, као што су за јавног тужиоца. Ова оптужница е заснива на исказу сведока сарадника „Божура 50“, који су поткрепљени другим доказима, наравно зато кад ме питате шта је основ за тачку 2, управо сведочење сведока „Божур 50“ који је детаљно описао на који начин су поступајући по наредбама Алији Реџепа, Алији Садика, Нухију Шемсија и тако даље, растргли ово двоје људи. Значи ли ова изјава јавног тужиоца коју сам ја цитирала директно из записника, значи ли ова изјава јавног тужиоца да оптужени Нухиу Шемси ставља на терет само кривично дело које је извршено на начин како се дословце изразио, када је растргнуо оно двоје људи. А од осталих тачака из прецизиране оптужнице је одустао. Ако није одустао од осталих тачака у којима се описују кривична дела извршена од стране Нухиу Шемсија, зашто је издвојио само случај када су растргнути оно двоје људи по наредбама Алији Реџепа, Алије Садика, како је то наведено у записнику. Ова два растргнута лица заслужила су макар да им се запише њихово име и презиме, и да се по томе памте. Сад морам да прескочим доста.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Можете да наставите и сутра.

АДВ. МАРИЈА РАДУЛОВИЋ: Па не бих ја, хтела бих да завршим ово, није, имам још две три стране. У вези тачке 20, осим сведочења „Божур 50“ имамо изведен доказ путем

препознавања заштићене сведокиње „Ц2“ која је на главном претресу у овој судници након што су јој показали фото албум, међу фотографијама препознала Нухију Шемсија као једног од учесника силовања, али је касније „Ц2“ променила исказ, повукла је свој ранији исказ и јавни тужилац је одустао. Јавни тужилац тврди да су сведоци „Божур 50“ и „Ц2“ докази на којима темељи оптужницу у односу на Шемси Нухија. Колико су поуздани ови сведоци „Божур 50“ и „Ц2“ цениће ово судско веће у склопу осталих доказа. Е сад ово што сам ја хтела посебно да подвучем, ово сам тражила. Сведок сарадник „Божур 50“ на записнику у истражном саслушању 25. децембра 2008.године, на страни 10 на питање истражног судије изјављује овако „овако, онај што значи то није било нешто што ви рачунате и мислите, ми смо били војнии значи, ко си када се тамо пријави, ко си ти, као на пример, узмимо било које име, узме ти подаци, значи име, презиме, рођен, које ти је име оца, мајке, значи од куде си, која улица си, ко си, унесе се у једну свеску знаш“. Цитат завршен. На записнику о главном претресу од 24.05.2012.године, заштићени сведок „Божур 50“ је тврдио да су припадници ОВК на списку својих јединица вођени по другим именима и презименима због опасности наших породица, сви смо се пријавили другим именима и презименима ради безбедности наших породица. С тим што је ова тврдња „Божур 50“ демантована писменим доказима. Сведок сарадник „Божур 50“ на записнику код истражног судије 25. децембра на питање истражног судије где су бацали оне цакове са искомаданим људским лешевима изјавио „па то су рекли, ја лично нисам учествовао, куде су они цакове бацили, али чуо сам када су рекли да избаци код бране. Онда касније сам чуо да су ги пребацили у језеро горњи Ливоч на брану, а јесу ли на горњи Ливоч или неку другу брану, сада нисам сигуран, зато што нисам учествовао, жао ми је“. Али на питање председника већа на записнику о главном претресу 24. маја ове године, страна 8/85 сведок сарадник „Божур 50“ каже „добро, то питање гласило то питате Ви председниче, у међувремену добили смо извештај ја бих то хтела да вас питам о томе да нам је послат тај извештај канцеларије за нестала лица и судску медицину Еулекс Косова, о резултатима процене у погледу могућег присуства људских остатака у Ливочком језеру у региону Гњилана. Дакле, тај извештај смо добили, обављено је претраживање језера и резултат процене је негативан. Сведок сарадник „Божур 50“ је изјавио „свашта госпођо, ја се заклињем и гарантујем мојом главом да та тела су убачена у Ливочко језеро, нека испразне до краја и нека иду људи, нека врше добру истрагу, ако се не нађу делови тих тела тамо, ја ћу моју главу овде заложити“. На питање истражног судије на записнику од 25. децембра 2008.године, на страни 17, овај догађај са овим телима значи колико је то дана после престанка бомбардовања, да ли можеш да се присетиш и да нам кажеш то тачније, сведок сарадник „Божур 50“ је изјавио на страни 18 овог записника овако „знаш колко је то могло да траје, то је могло да траје значи два тамо, пет-шест дана“. По исказу сведока сарадника „Божур 50“ за 5-6 дана је убијено затим на комаде исечено најмање 80 лица српске националности, њихова тела су раскомадана, спакована у цакове, затим са путничким колима однета у Ливочко језеро и са бране су бачени цакови у ово језеро. И наравно, сведок сарадник „Божур 50“ је бројао жртве најмање их је 80 са осталим оптуженим лицима је комадао тела, паковао тела, именовао оптужене који су одвозили цакове са искомаданим телима убијених, бацао цакове са оптуженим лицима у Ливочко језеро и то је све се дешава за 6 дана. Датум 10.06.'99.године, је означен као крај ратних операција. Сведок сарадник каже да је то било 5-6 дана, то је значи 16.06.'99.године. У контексту ових чињеница што спорних што неспорних судско веће ће да цени исказе сведока [REDACTED]

[REDACTED] саслушаних у вези чињенице да је оптужени Шемси Нухија од 16. марта

'99.године, до 07.12.'99.године био у Македонији у Куманову, за које време се бринуо о свом болесном брату [REDACTED] који је био тешко болестан, непокретан, који је једини мушкарац породице Нухију морао да га подиже на рукама, носи у купатило ради вршења велике и мале нужде, ради купање и на лекарске прегледе трагајући за могућности лечења које наравно није било могуће због тешке болести покојног [REDACTED] с обзиром да су се ови сведоци такође заклели да ће говорити истину, а говорили су супротно оном што је „Божур 50“ тврдио поводом учешћа Шемси Нухије у силовању и комадању тела убијених Срба и бацање у Ливочко језеро. У веродостојне исказе сведока сарадника говорили су и остали браниоци, говориће и други браниоци Илија Радуловић, након изведених доказа предлагем да се против оптужених лица које бранимо донесе ослобађајућа пресуда услед недостатка доказа. То ћу да приложим суду ја овај писмени поднесак, биће Вам можда лакше да се снађете.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА:

Адвокат Марија Радуловић у својству браниоца оптужених Шемси Нухије и других предлага да све ове оптужене ослободи од оптужбе услед недостатка доказа. Указује да иако су у решењу Апелационог суда означени недостаци првостепене пресуде који су заправо и недостаци оптужнице, оптужница, јавна тужба није реаговала нити уредила оптужницу па је даље у погледу времена извршења дела, сматра да се не може говорити о оружаном сукобу и трајању оружаног сукоба у погледу жртава као и у претходној завршној речи наводи да јавна тужба није уложила напор да жртве означи макар пуним именом, презименом и осталим подацима који служе за идентификацију, већ их је побројала и означила са најмање 267 и остало, због тога је оптужба непотпуна у односу на оптуженог Шемси Нухију сматра да су изведени докази путем саслушања сведока потврдили његову одбрану да није био припадник ОВК већ се бринуо о сада покојном брату. Анализирајући исказ сведока сарадника „Божура 50“ придружује се речи осталих бранилаца и указује да он није говорио истину.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Господо, колико ће вам требати времена за сутра? Да ли ћемо успети да завршимо до 11,30 или не? Да. Оптужени, Ви, Константиновић и оптужени. Не верујете не? Шта кажу? Можда да, можда не? Кратко ће и оптужени. Добро.

Главни претрес ће се наставити сутра у 09,30 у судници број 2

Довршено у 14,09 часова

ЗАПИСНИЧАР

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-СУДИЈА